

שיח שכולים

תשפ"ד
2024
גיליון מס' 59

حوار الشكلى

סיפורי חיים

ملخصات حياة

"שיח שכולים" - רב שיח ואסופת סיפורי זיכרון

שיח שכולים

רב שיח ואסופת סיפורי זיכרון

דבר העורך

מתקפת הטרור האכזרית, שתפסה את יישובי העוטף בהפתעה ב-7 באוקטובר 2023, תישאר חקוקה בלב כל תושבי ישראל לדיראון עולם, גם בליבם של אלה שלא נפגעו ישירות מהמתקפה ומהמלחמה שפרצה בעקבותיה.

מלחמת "חרבות ברזל", לצד הישגיה המרשימים, גם גבתה (נכון לשעת כתיבת שורות אלה) את חייהם של מעל 500 חיילים וחילות. צמד המילים המבעית - "הותר לפרסום" - ממשיך לרדוף אותנו כמעט על בסיס יומי, ומאחורי כל שם עולם שלם ולבבות שבורים רבים.

החברה האזרחית, שיוצאת מגדרה להתנדב, לתרום, לעשות ולתת – אם למען המגויסים בחזיתות ואם למען המפונים הרבים מהדרום ומהצפון, היא אלומת אור מעודדת בתוך הימים האפלים הללו. העם התגלה כמורם מעם!

מטבע הדברים, מתאפיין הגיליון הנוכחי של "שיח שכולים" בטקסטים רבים הנובעים מהתקופה הזו. בולט במיוחד קולם של בני משפחה מהעדה הדרוזית, שאיבדה גם היא במלחמה מטובי בניה הגיבורים. השירים והטקסטים המובאים כאן, כמו בכל גיליונות "שיח שכולים", שופכים אור לא רק על חייהם ודמותם של הנופלים והנופלות, אלא גם על הגבורה ועל אצילות הנפש של בני המשפחות בהתמודדותם עם המשא הכבד של השכול.

נאחל שעד שיגיע לידים גיליון זה, כבר ישובו הביתה החטופים והחטופות שעדיין מוחזקים בעזה, שיחלימו כל פצועי המלחמה, שלוחמינו ישובו למשפחותיהם לשלום, שהשקט ישוב לשרור בארצנו ושנצליח ביחד לשקם במהרה את יישובי העוטף ואת נפשותינו הדואבות.

"לכל איש יש שם", כתבה זלדה, ויש להוסיף - גם סיפור חיים ייחודי. ביום הזיכרון שבפתח נתייחד עם זכרם של יקירינו ונתעטף בזיכרונות הטובים שהשאירו לנו מחייהם. מערכת שיח שכולים מחבקת אתכם.

"גאולתו של עם ישראל תבוא בקול דממה דקה - מתוך הכפר, מבית החרושת, מבית הספר ומסכום כל המאמצים שלנו - אם יהיו אמיתיים, הצניעות והפשטות הן יסודות האמת" (חיים וייצמן).

שמואל אגבר וחברי המערכת

חברי המערכת מאחלים למשפחת השכול ולכל בית ישראל יום עצמאות שמח ומאחלים לשובם של כל החטופים מעזה

ארגון יד לבנים

ארגון להנצחת חללי מערכות ישראל וטיפול במשפחות (ע"ר)

שיח שכולים

גיליון מס' 59 – ניסן תשפ"ד - 2024
רב שיח ואסופת סיפורי זיכרון

עורך - שמואל אגבר

חברי המערכת:

יוכי פישר, בריהאן ח'רבאוי,

רינה זנדני, אפרת אבו,

אריאלה ידידה ברגהש,

שמואל אגבר

הפקה וניהול: מרכז "יד לבנים"

ניקוד ועריכה לשונית: אפרת אבו

יו"ר ארגון "יד לבנים": אלי בן שם

מנכ"ל הארגון: גל אברהם

רכזת הוועדה: אורית גרזי

קרמיקה וציורים: רחל הררי

צילום המטוסים מטייסת 101

בשער: עמית אגרונוב

עריכה גרפית: סטודיו יונתן לון

הדפסה: רבגון - דפוס ואריזות בע"מ,

עמל 17, ראש העין

מו"ל: ארגון "יד לבנים"

כנרת 5, בנין ב.ס.ר 3 בני ברק 5126237

טל: 03-5629351 פקס: 03-5629354

www.yadlabanim.org.il

office@yadlabanim.org.il

45.....הדר גיבור שלנו - רונן קפלוק	5.....דברים על עצמה - רחל הררי
46.....הכומתה האדומה מדם - גלית ולדמן	7.....דבר נשיא המדינה
47.....המוות והשכול מחבל עזה - שמואל אגבר	9.....דבר שר הביטחון
48....."קוקו" - עדיאל זינדני	11.....דבר הרמטכ"ל
49.....השתנו הזמנים / גבעת התפרחת - דני זכריה	13.....דבר המפקח הכללי
50.....סליחה - יורם גולן	15.....דבר ראש אגף משפחות הנצחה ומורשת
51.....שטיפה - שושנה יוג	17.....דבר ראש מערך נפגעים בצה"ל
52.....שלושה מלאכים במדים - ליאת שדה סעדון	19.....דבר יו"ר ארגון יד לבנים
53.....תבוא בחלום - אופיר מור	20.....סא"ל סלמאן חבקה - עימאד חבקה
54.....תמיד בראש - סח'ר דגש	21.....פתאום - אוצרה ברזלי
55.....אמא ואבא וילד - רבקה רענן	22.....עוד רגע אחד קטן ביחד - רויטל גהלי נמרודי
56.....המלאך הגיבור - ליאת עצינוני	23.....פוסע בשדה המצבות - ישראל שור
57.....עוללים רכים ותמימים - דוד שומר	24.....השלחים - עדי ליבנה-לוגר
58.....האור של כולם - גלעד גולן	25.....הלכו בשדות הגעגוע - משפחת אוחנה
59.....הנסיך הקטן מפלוגה ד' - עדי הירש	26.....התמודדות עם השכול - ברוך בן יגאל
60.....נומה ילדי - בת ציון בכר נפתלי	28.....דמעת השכול - מזל קהתי
61.....ג'ואד אחי - גאד עאמר	29.....דניאל הגיבור שלי - סוהיר ראשד
62.....קצין שאהב את חייליו - ענן עבאס	30.....האח הקטן עם הלב הגדול - היתם ראדי סירחאן
64.....מבקרי המצבות - אתי פיש	31.....הבחירה - עוזית דגן
65.....פקעות הזכרון - אורית לוי	32.....הבית החדש - עוטף עוז - אריאלה-ידידה ברגהש
66.....מניף הדגל - מאלכ חרב	33.....הסמח"ט מגדוד "חרב" - מונא סעד
68.....בכאב ובגעגוע - ענת קינן	34.....רב שיח - טייסת 101
.....דברים לזכרו של אביחי אמסלם -	39....."שחיק" ילד אהוב שלי - דבורה רוזנברג
70.....שירה אמונה אמסלם	40.....אגדת מקסים - אולגה רזיקוב
72.....דור בן דודתי היקר - ספיר סידי	42.....אושר - ליאור ברזילי
73.....המלצה לקריאה - חלוק לבן כומתה שחורה	43.....איתמר שלנו - דורית ויורם בן יהודה
74.....אומנות היצירה - אביבה דקל	44.....אל תלך - רינה זינדני

הרהורים

ליאור הררי

נפל ביום כ"א באדר ב' תש"ס
27.03.2000

ליאור הוא בני הבכור, איבדנו אותו ב-27 במרץ 2000 בגיל 24. ליאור נולד, גדל והתחנך בעיר רחובות, הוא בוגר קורס טייס 134 במגמת נווטי קרב. ליאור שירת בטייסת 109 שברמת דוד. הוא נהרג בתאונה אווירית בטיסה שהחלה בפעילות מבצעית בשמי לבנון ונמשכה בתרגיל יירוט מסוק מעל הים התיכון. התרגיל התקיים בלילה חשון ללא אור ירח, ובשל טעות אנוש המטוס צלל לים והתרסק. ליאור היה חלומה של כל אמא. יפה, חכם, מוכשר, בן משפחה חם ואוהב, מוקף בחברים ובעל שטחי התעניינות רבים. הוא הותיר בליבנו חלל עמוק, עימו אנו מתמודדים כל חיינו. גם אני גדלתי בעיר רחובות ובעלי ואני הקמנו בה את משפחתנו. בחיי המקצועיים הייתי חלק ממערכת החינוך בעיר. לימדתי מתמטיקה, חינכתי, ריכזתי וניהלתי חטיבת ביניים וחטיבה עליונה במשך שנים רבות. בצד העיסוק בהוראת מקצוע ריאלי, תמיד אהבתי לקרוא ספרות טובה, לצרוך תרבות, ליהנות מאמנות ולעסוק מגיל צעיר באומנויות שונות. עם פרישתי לגמלאות התפנה לי זמן לעסוק בתחביבי, ובשנים האחרונות אני משתתפת בסדנת קרמיקה ויוצרת פסלים וכלים בהנאה רבה. בחוברת זו מופיעות מספר תמונות של עבודות שיצרתי בהדרכת האומנית הילה שהרביני. השנה הצטרפו כל כך הרבה משפחות למעגל השכול. אני שולחת חיבוק חם לכולם ומבקשת לספר להן כי למרות שהכאב והצער לא חלפו עם השנים, הם לבשו צורה אחרת המאפשרת לי ולמשפחתי לחיות בקווים מקבילים. קו של עצב וגעגוע וקו של חיים, יצירה, אהבה ומשפחה. ונזכור את כולם....

רחל הררי

אמא של ליאור ז"ל

לטיול יצאנו

הוא והיא

צילום: אבי אוחיון לע"מ

יצחק הרצוג

דבר נשיא המדינה

נשיא המדינה
رئيس الدولة
THE PRESIDENT

משפחות יקרות ואהובות,

אני כותב לכן בחרדת קודש, בידיעה שאין מילות נחמה. דבר לא יוכל למלא את החלל העצום שנפער בליבכן לנצח.

"את מרגישה את עצמות גופך מתפוררות פירורים-פירורים, ותוהה איך הופכים חול לזכוכית. ואת יודעת, שמתישוהו בתוך הכאב הנוראי הזה - החול יהפוך לזכוכית", כך כתבה אדוה אברמוביץ, כשתיארה את ההתמודדות הכואבת, הקשה, המייסרת, עם נפילת ביתה נועם ז"ל בשבעה באוקטובר - שמחת תורה - כתצפיתנית בבסיס נחל עוז. מפגישותי הרבות אתכם לאורך השנים, בנות ובני משפחת השכול היקרה, אני יודע היטב עד כמה כולכם מכירים וחשים על בשרכם את העצמות ההופכות פירורים-פירורים, את הגעגוע המכרסם, היומיומי, הקבוע, לאהוביכם שאינם, ואת התקווה לשוב ולהיבנות.

השנה האחרונה המחשיה לנו יותר מתמיד את מחיר חרותנו כאן. אירועי מתקפת הפתע ב-7 באוקטובר והמלחמה שאין צודקת ממנה שפרצה בעקבותיהם, ממש כמו מערכות הגבורה הכבירות אותן צלחנו לאורך כל שנות עצמאותנו, גבו את חייהם של טובי הבנות והבנים שלנו אשר נתנו כל אשר יכלו לתת, כדי שאנחנו נוכל לחיות כאן בשלום, בביטחון, בחירות ובשקט.

חוט של זהב מחבר בין הנופלות והנופלים של המלחמה האחרונה, לנופלות והנופלים בדורות הקודמים. עוז הרוח, הגבורה, הנחישות, תחושת השליחות, האמונה בצדקת הדרך, הדבקות במטרה, בהגנה על העם והמולדת, הם - כולם - מורשתם הנצחית של הלוחמים והלוחמות בני כל הדורות, האהובות והאהובים שלכם. במפגשים שלי אתכם, בנות ובני המשפחות השכולות מכל התקופות, אני נפעם מהעוצמה והרוח. כמו הבנות והבנים שלכם, גם אתם גיבורים. מדינת ישראל מצדיעה לנופלות ולנופלים, וגם לכם. היכולת שלכם לשאת את הכאב ולבחור מדי יום בחיים היא מקור השראה לכולנו.

משפחות יקרות, בכל שנה ביום הזיכרון אנו נושאים תפילה שמשפחת השכול לא תגדל עוד. בשנה שעברה, לא נענתה תפילתנו, ואף על פי כן, ולמרות הכול, נישא את אותה תפילה גם השנה - ונייחל כי תתגשם. יהי זכרם של הבנות והבנים, האהובות והאהובים שלכם, היקרים שלנו, חקוק על לב העם כולו לדור דור; ומי ייתן ולא תדעו עוד דאבה ומכאוב, ויבואו עליכם עוד ועוד שמחות, נחמות ותקוות.

יצחק הרצוג
נשיא המדינה

"עציץ של רקפת אניח על החלון שיהיה המראה משובב לו" - רבקה זהר

יואב גלנט

משפחות יקרות,

בשירי "בוא ניפגש" כתב המשורר נתן יונתן, ששכל את בנו ליאור ז"ל במלחמת יום הכיפורים, את השורות הבאות:

"מה שהיה אבל ישוב אל הדממה,
אך יש דבר מה שבין אני לבין אתה
שלא יקחו הצער והזמן
והוא אף פעם (הוא אף פעם) לא יתם".

ואכן, גם הצער הגדול וגם הזמן שחלף מאז נפילתם של יקירכם, לא יוכלו להקהות לעולם את עוצמתו של החיבור הניצחי, הקיים בלב ובנפש, אל דמותם ואל גבורתם. לדאבון לבנו, חודשי המלחמה האחרונה הרחיבו, את שורותיה של משפחת השכול, ובה בעת העמיקו את גודל המחויבות שלנו לנופלים ולכלל אזרחי ישראל. הבטחת ביטחונה של ישראל ועתידה, למענם נפלו טובי בנינו ובנותינו, נותרה לנו כציווי מחייב.

גם בשעה זו מפקדי ולוחמי צה"ל בסדיר ובמילואים נלחמים ברצועת עזה, בצפון, ביהודה ובשומרון, במלחמה הממושכת והצודקת ביותר שידענו בכל שנות עצמאותנו. אנו מחוייבים למוטט את שלטון החמאס, לפרק את תשתיותיו הצבאיות והשלטוניות ולהשיב את החטופים והחטופות הביתה.

כמידי יום, ובמיוחד בהתקדש עלינו יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, לבי ומחשבותיי איתכם- אתם - ההורים, האחים, הילדים, בנות ובני הזוג. בכל מפגש שלי עמכם אני נרגש מחדש מעוצמתן של הרוח ויכולת העמידה, ונוכח כמובן גם בעננת הכאב המרחפת תמידית ממעל. אני שולח לכם חיבוק מעומק לבי, ומקווה כי תצליחו להמשיך לאזור כוחות ולדבוק בחיים. נמשיך לעמוד לצדכם וללוות אתכם, נזכור את יקיריכם שהלכו ללא שוב ונוקיר את התעוזה והחוכמה, את הרגישות ואהבת האדם והארץ שהיו - ואינן. יהי זכרם של הנופלים ברוך ונצור בלבנו לעד.

שלכם,
יואב גלנט
שר הביטחון

"כאן גרה משפחה נחמדה" - סמדר שיר

רב אלון הרצי הלוי

דבר ראש המטה הכללי

בני המשפחות השכולות היקרים,

כבכל שנה, אני כותב אליכם בהתקרב יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. שלא כבכל הימים, אנו מצויים בעיצומה של מלחמה על הבית, מלחמה שהחלה בסערה גדולה ומחירה האישיים והלאומיים כבדים. אלה ימים קשים וכואבים עבור אלה מכם שזהו יום הזיכרון הראשון כחלק ממשפחת השכול, ועבור אלה שהשכול הוא בְּרִלוּיָה ותיק יותר.

השנה נוספו למעגל השכול שמות רבים, רבים מדי, של טובי בנינו ובנותינו אשר מסרו את נפשם למען המשך קיומנו בארץ הזו. יקירכם נפלו כי היו נכונים להתייבב, לפעול ולהקריב למען ביטחון המדינה מתוך אמונה חסרת פשרות בצדקת דרכנו. אנו ממשיכים במשימה בה הם החלו, ומקיימים את שבועתנו להגן על המולדת בהשיבנו מלחמה. התחלנו בנקודה קשה, לא כפי שהיינו רוצים, לא כפי שהיה נכון שיהיה. שילמנו מחיר גבוה ומייד לאחר מכן התעשתנו, יצאנו להתקפה, יזמנו, ומאז אנחנו הולכים ומתחזקים. נמשיך ונעשה כל שביכולתנו כדי להשיב את הביטחון למדינת ישראל. נתחקר, נלמד ונעמיק, מתוך תחושת אחריות ומחויבות רבה לכם, ליקירכם ולחילי צה"ל כולם.

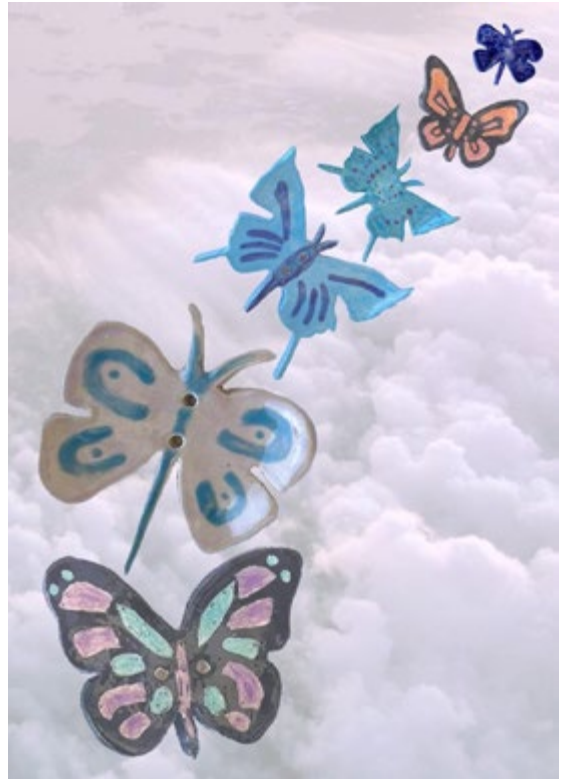
בני המשפחות היקרים, הדפים והמילים בספר זה שוזרים כאב וגעגוע. השירים, המכתבים ומילות הפרידה שכתבתם ליקירכם משמשים מצבה לזכרם, מנציחים את מי שהיו בחייהם ואת מי שיכלו להיות אלמלא נפלו. משא הזיכרון מונח על כתפיכם כל העת, ואני ניצב לצידכם וזוכר את יקירכם בכל פעולותיי. בשעה שאני מפקד על צה"ל במלחמתנו הצודקת, יקירכם ניצבים לנגד עיניי, אני הולך לאורם ומתווה את דרכו של צה"ל ברוח גבורתם ומסירותם.

אני מחבק אתכם ומחזק את ידיכם. לעד תהיו חלק ממשפחת צבא ההגנה לישראל.

יהי זכר הנופלים ברוך.

רב אלון הרצי הלוי

ראש המטה הכללי

"פרפרים הם חופשיים" - תרצה אתר

"שלושה עורבים על עץ ישבו" - יעקב שבתאי

רב-ניצב קובי שבתאי

דבר המפקח הכללי

השנה, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, מתקיים בצל מלחמת "חרבות ברזל".

בשבעה באוקטובר 2023, בבוקר יום שבת וחג שמחת תורה, החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה, במסגרתה פלשו אלפי פעילי ארגון הטרור חמאס - דאעש לשטח ישראל, וביצעו מעשי רצח וזוועה שאין הדעת סובלת, ירו, שרפו, אנסו, טבחו בגברים ונשים, צעירים וזקנים, ילדים ותינוקות.

מה שארע באותה שבת שחורה יירשם בדפי ההיסטוריה של מדינת ישראל כאחד האסונות הקשים בתולדות עמנו.

שוטרי משטרת ישראל ולוחמיה היו אלו הראשונים בחזית, הראשונים להגיב. הם נלחמו בחוליות המחבלים הרצחניות, הגנו בגופם על תושבי הדרום ומנעו את המשך מסע הטבח. ביום זה, יותר מתמיד, נוכח הציבור לדעת כי שוטרי משטרת ישראל הם חומת המגן של אזרחי המדינה.

שורת חללי משטרת ישראל מתארכת מדי שנה, ולמרבה הצער, השנה – במתקפת הטרור ומלחמת "חרבות ברזל", התווספו לרשימת השכול שישים ואחד גיבורים וגיבורות.

כולנו חבים לכל גיבורנו אשר הקריבו חייהם ונפלו במערכות ישראל, הוקרה ותודת נצח. המורשת שהותירו לנו חקוקה בלב כל שוטר ולוחם, ועמה הוא יוצא במסירות רבה לבצע את משימותיו.

על משטרת ישראל האחריות להמשיך את דרכם של הנופלים, לפעול בנחישות על מנת לחזק את ביטחונם האישי של אזרחי המדינה.

ביום זה, משטרת ישראל מחבקת בחום את בני המשפחות השכולות ונושאת עמם תפילה כי שורת הנופלים לא תאריך עוד.

יהי זכר הנופלים ברוך.

בברכה,

יעקב שבתאי, רב ניצב
המפקח הכללי

קקטוסים

לימונים

אריה מועלם

דבר ראש אגף משפחות הנצחה ומורשת

"והיא לא ידעה כי

יבואו ימים

בהם יקרו המילים מכובד

תכולתן המזוועה.

את פלצות הלב והכאב

לא נצליח להעביר

מאיש לרעהו,

ונזדקק לתבונה השותקת.

עין בעין נבית

והאלם יקשר לבבות."

לאה גולדברג

יקירי, בני המשפחות –

בכל שנה, כאשר אנחנו מתקבלים אל חודש אייר ויום הזיכרון, מדינה שלמה חשה שוב את הצורך העמוק לצאת משגרת יומה ולהקיף אתכם במעגלים של אהבה. מדינה שלמה עוצרת בצפירת דומייה – כי לעמוד איתכם, לצידכם וסביבכם – בין הטורים והשורות של בתי העלמין וליד האנדרטאות הפרושות ברחבי הארץ. כך בכל בשנה, וכך בוודאי גם בשנה הזו שבה חוותה מדינתנו טלטלה. במעמדים אלה של זיכרון, כולנו קשובים לסיפורים על הנופלים, ובבואנו לאזכרות אנו צמאים לשמוע מכם כיצד אתם נושאים את נטל הזיכרון ואיך אתם ממשיכים הלאה עם משא השבר, האובדן והגעגוע.

למרבה הכאב, השנה הצטרפו למשפחת השכול משפחות רבות נוספות. אירועי 7 באוקטובר ומלחמת "חורבות ברזל" שפרצה בו ביום, הראו כי מלחמת הקיום של מדינת ישראל נמשכת, מלחמה נמשכת שבה נקטפו רבים מבנינו ומבנותינו האהובים.

לכולנו ברור עד כמה החלל גדול, אבל בשיח איתכם אנחנו לומדים על מה שעובר עליכם בבית, שיש בו חדר ריק; בסלון המשפחתי, שבו ניצבת דרך קבע התמונה של הבן והבת ששכלתם; בחדר השינה, ליד ובעומק הכרית שסופגת – רחוק מעינינו – את הבכי והדמעות. לזר קשה להבין עד כמה הכאב והאובדן חורכים את ליבכם ואינם נותנים מרגוע. כולנו, במיוחד בשנה הזאת, מבקשים לשמוע את קולכם ולאפשר לכם להשמיע את רחשי ליבכם – גם כאשר מסע הזיכרון צבר שנים ארוכות, וגם כאשר הוא בראשית דרכו. שיח השכולים הוא קודם כול הדרך שלכם לפרוק את משא הכאב – משא כבד, שמלווה אתכם מאז הבשורה

המרה ואשר נעשה כבד יותר משנה לשנה. יחד עם זאת, שיח השכולים נועד לא רק למשפחת השכול, אלא גם לנו, משפחת ישראל המורחבת – שיח הפותח לנו צוהר לעולמכם – עולם שחבר אבל לבנה מחדש, מהרסיסים, ומקבל תוכן ומשמעות. בשיח הזה, שבו אתם מאפשרים לנו להיכנס אל תוך חדרי ליבכם, אנחנו לומדים להכיר אתכם ואת יקיריכם. בהצצה הזאת – אל המילים, אל התמונות, אל הציורים ואל יצירות האומנות – אנחנו זוכים להיכרות בלתי אמצעית וקרובה כל כך עם הנופלים, כפי שהם ממשיכים לחיות בליבכם וכפי שאתם נושאים את זיכרונם. קטע אחד של זיכרון, גם אם הוא שייך לרגע אחד, הוא עולם ומלואו – והוא שנלכד בלב. הוא שמחבר אותנו אל מי שמסר את חייו למעננו. הוא שיוצר מפגש מחדש עם מי שאהבנו אשר איננו, ובכל זאת כל כך חי בקרבנו. בני המשפחות, יקירי – האובדן הוא גדול ורב וכמוהו שקי הזיכרונות שכולנו נושאים בליבנו – זיכרונות גדולים וקטנים, שמעידים על האובדן, על המחיר ועל הכאב. באגף משפחות, הנצחה ומורשת אנו עוסקים בשימור זיכרונם של הנופלים. חובתנו, כמדינה שצועדת קדימה ונשענת על זיכרון העבר, לאפשר לכם לספר על יקירי-ויקיריכם – בדיוק כפי שאתם היכרתם אותם; בדיוק כפי שהם היו, כפי שנותרו וכפי שתמיד יישארו בליבכם. זו חובה מוסרית וערכית מהמעלה הראשונה, וברור לנו שזיכרון העבר הוא הכוח והעוצמה שלנו – כחברה, כמדינה וכעם – בהווה ובעתיד. אנחנו נמשיך להזכיר, כדי שכולנו נזכור – כי הזיכרון הוא אור.

בימים קדושים אלה אסיים בתפילה למען ביטחון ישראל: "חזק את ידי מגיני ארץ קודשנו, והנחילם אלוהינו ישועה ועטרת ניצחון תעטרם ונתת שלום בארץ ושמחת עולם ליושביה."

שלכם,

אריה מועלם

סמנכ"ל וראש אגף משפחות, הנצחה ומורשת

אגרטים

אל"מ רעות קורן

דבר ראש מערך נפגעים בצה"ל

"אֶרֶץ שְׁמַתְקוֹ לֵה רִגְבִיָּה,
וּמְלֻחִים כְּבִכִּי כָל חוֹפִיָּה,
שְׁנַתְנוּ לֵה אוֹהֲבִיָּה,
כָּל אֲשֶׁר יָכֹלוּ לָתֵת"

נתן יונתן

יקירינו, בני ובנות המשפחות השכולות,

בין חג החירות לבין יום העצמאות אנו עומדים שוב בפני אותה הבנה חדשה כתער: ההגנה על המולדת נקנית במחיר שלא יסולא בפז.

בשנה החולפת איבדה מדינת ישראל רבים מטובי בניה ובנותיה. בבוקר שבת, חג שמחת תורה התשפ"ד, 7 באוקטובר 2023, התעוררנו למציאות קשה וכואבת. ברגע אחד השתנו חיינו מן הקצה אל הקצה, עם תחילתה של מתקפת טרור משולבת על מדינת ישראל. צה"ל, יחד עם כלל כוחות הביטחון, נלחמים מאז את מלחמת העם והאומה. מפקדי וחיילי צה"ל פרוסים בגזרות השונות, ולוחמינו מנהלים קרבות עזים מול אויב אכזר; ולצידנו יתרון מובהק - אחדות, רעות ורוח הקרב הזורמים בעורקינו; זו רוחה של החברה הישראלית, זו המורשת אשר הותירו לנו יקיריכם - יקירינו. במידה רבה, צה"ל מעוצב זה דורות על ידי זכר חייליו ומפקדיו שאינם עמנו עוד. ככה, מחויב צה"ל לרוח החלוצית שהם הותירו אחריהם, לתקווה הגדולה ולהבטחת החיים. קורבנכם כבד מנשוא, ולעולם לא נוכל להשיבו. ביום ה' באייר התשפ"ד, 13 במאי 2024, נציין את יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולחללי פעולות האיבה והטרור. בתוך מהומת הקרבות הנמשכים והשכול שעדיין דופק על דלתות כה רבות - נעצור לרגע. נציין את השמות. נבכה. נצדיע. שוב יורדו הדגלים לחצי התורן, שוב נפסע בין הקברים השותקים ונבקש את נפשנו להתחבר אל הזיכרון. שוב נשאל מה היו עשויים להיות חיי הבנים והבנות אשר נפלו חלל.

שוב ניאסף ביום הזה, שקידשנו לנו במילים, בניגון ובתרועה. כבמעשה צורפות נחבוק יחד רסיסי חיים, שברי מילים ותמונות; תפילות וילחשו, וזעקות חרישיות ייתלו בדומייה. שוב ניאגד יחד בבקשה רכה לייחד את הזיכרון, שזוהר לו עמוק מפז. רוחו של יום זה מלווה את כולנו כל ימות השנה, והסמיכות בין החגים והמועדים יוצרת חיבור מתמשך למצוות הזכור: לזכור ולא לשכוח. אנו, חיילי ומפקדי צבא ההגנה לישראל, נעצור עם כל החברה בישראל ונתייחד עם זכרם של הבנים והבנות, אשר שילמו בחייהם למען חירותנו. זכרם נוכח בליבנו ומהווה חלק בלתי נפרד מהמצפן אשר מורה לצה"ל את הדרך; ומכך כוחו ועוצמתו.

צערכם, בני ובנות המשפחות השכולות, אינו כלה. עוד בטרם קמה המדינה ועד ימינו שכלנו רבים וטובים כל כך. חלקכם נושאים זה שנות דור את הגעגועים והחסר כחלק בלתי נפרד משגרת חייכם, והזמן אינו מביא מזור. עם זאת, כאן איתכם ולצדכם אנו מבקשים להקל מעט מן המשא הזה. זו חובתנו, וזו חובת צה"ל כולו, חייליו ומפקדיו, להיות לכם כתף ומשענת, לזכור ולהזכיר כי אתם מקור עוצמה עבורנו. אסיים בתפילה לימים בהירים יותר, ולשקט שעוד יבוא. יחד נייחל להחלמתם של הפצועים ולהשבתם בשלום של החטופים והנעדרים לביתם. זכרם של הנופלים והנופלות נצור בליבנו לעד.

שלכם, בהצדעה ובאהבה,

אלוף משנה, רעות קורן

ראש מערך נפגעים

ציפור אחת ביד

אלי בן שם

דבר יו"ר ארגון יד לבנים

אחיי ואחיותיי למשפחת השכול, בני המשפחות השכולות האהובים והיקרים,

כמו בכל שנה בערב יום הזיכרון, אנו מביאים לכם את חוברת "שיח שכולים". אסופה של מחשבות, זיכרונות וגעגועים עזים ליקירנו שאינם.

השנה יום הזיכרון קשה וכואב מתמיד. אירועי ה-7 באוקטובר, חג שמחת תורה, והמלחמה שפרצה בעקבותיהם, גדעו חיים רבים. מאות שמות נוספו לקיר השמות בהיכל הזיכרון בהר הרצל ואלפי בני משפחות, הורים, אחים, בנות ובני זוג, יתומים, סבים וסבתות, הצטרפו למשפחת השכול. ארגון "יד לבנים" מחזק את המשפחות השכולות הוותיקות ומחבק באהבה ומתוך שותפות גורל את המשפחות השכולות החדשות. ליבי וליבנו אתכם לעד.

בחודשים האחרונים ביקרתי בבתי משפחות שכולות רבות. כל ביקור כזה מילא אותי בכאב אבל גם בגאווה גדולה. פגשתי משפחות חילוניות ודתיות, וותיקות ועולות, מימין ומשמאל, מהמרכז ומהפריפריה. כולן גידלו את ילדיהם, גיבורות וגיבורי ישראל, על אהבת האדם, העם והארץ.

ארגון "יד לבנים" פועל לזכר הנופלות והנופלים, למען המשפחות השכולות ולשימור הזיכרון לדורי דורות. מורשת הבנות והבנים שנפלו היא נר לרגלנו. לצד העשייה היומיומית הרבה למען המשפחות אנו מצווים ומחויבים להנציח את הנופלות והנופלים ולהנחיל את מורשתם. זוהי חובתנו. זוהי השליחות שלנו.

חוברת "שיח שכולים" מייצגת מסורת בת שנים רבות. השנה אפשר למצוא בין קטעי השירה והסיפורת קטעים שנכתבו על ידי משפחות שכולות וותיקות וכאלה שנכתבו על ידי מי שזהו להם יום זיכרון ראשון מאז הנקישה הנוראה על דלת ביתן. זוהי הפעם הראשונה שהחוברת יורדת לדפוס בשעת מלחמה. בכל פעם מחדש כאשר אנו שומעים את צמד המילים "הותר לפרסום", אנחנו, כולנו, בני משפחת השכול, נרעדים. ליבנו מתכווץ בכאב ואנו שבים מחדש אל רגע ההודעה שלנו, כאשר העולם התהפך וחשך.

אני מודה בשם ארגון "יד לבנים" לכול חברי מערכת "שיח שכולים" אשר ערכו את האוגדן ברגישות ובתשומת לב, מתוך רצון לשקף את משפחת השכול על כול גווניה.

ארגון יד לבנים ימשיך ללוות את המשפחות השכולות ולהנציח את הבנות והבנים. אנו נושאים תפילה לשלומם של כול נשות ואנשי כוחות הביטחון, לרפואתם השלמה של הפצועים ולשובם בשלום של כל החטופים הביתה.

מי ייתן ונמצא כולנו מעט נחמה ביצירה, בשיתוף, בהיותנו יחד.

שלכם,
יו"ר ארגון יד לבנים,
אלי בן שם

סלמאן חבקה

נפל ביום י"ח במרחשוון התשפ"ד
02.11.2023

סא"ל סלמאן חבקה

מפקד גדוד 53 חטיבה 188 בחיל השריון

"אל תלך לאן שהדרך מובילה, במקום זאת תלך
במקום שאין בו דרך ותיצור אחריו שביל"
(הרולד ר' מקאלינדון) - דברי ערין, אשתו של
סלמאן ז"ל בטקס לזכרו.

סלמאן נולד בתאריך 27.8.1990 וגדל בכפר הדרוזי
יאנוח שבגליל, למשפחה דרוזית אצילית שמחנכת את
בניה על אהבת הארץ והאדם.
אביו עימאד חבקה מורה לשפה העברית, אימו מואהב
עקרת בית. לסלמאן שלושה אחים ושתי אחיות.
סלמאן למד בבית הספר היסודי בכפר, לאחר מכן הצטרף
לבית הספר לקציני ים בעכו ולמד שם מכיתה ח' י"ב.
בתום לימודיו התיכונים הצטרף סלמאן למחזור הראשון
במכינה הקדם צבאית "כרם אל" בדאלית אל כרמל.
מכינה חלוצית המשלבת תחת קורת גג אחת חניכים
דרוזים ויהודים מכל הארץ.
בתום שנת המכינה התגייס לחיל השריון, ובמסגרת החיל
ביצע את כל תפקידי הפיקוד מרמת מפקד טנק ועד
הגעתו לתפקיד הנחשק מפקד גדוד בחיל בחטיבה 188
של חיל השריון.
בשל כישוריו הפיקודיים נשלח להיות סמג"ד גולני, ביצע
את התפקיד בהצלחה רבה.
סלמאן אהב כדורגל והיה אוהד מושבע של מכבי חיפה,
כמו כן התאפיין בצניעותו ובנועם הליכותיו ורגישותו לזולת.
עוד בהיותו נער צעיר בלטו אצל סלמאן תכונות אלו וכן
יכולות המנהיגות והפיקוד שלו.
הוא היה מסוג המפקדים שהולכים אחריו בעיניים
עצומות. היווה דוגמה אישית, חתר למגע ושאף לניצחון.
ערכים אלה באו לידי ביטוי גם בפקודת המבצע אותה
העביר לפקודיו רגע לפני כניסתם ללחימה בצפון רצועת
עזה.

סלמאן כתב באגרת המפקד "אנו זוכים בכבוד רב,
לצאת ולהגן על הבית, כשהעיניים נשואות אלינו וכדי
לשמור על חירותה וריבונותה של מדינת ישראל".
ופנה לעם: "אני שולח לכם את החיזוקים שלי ואני מצפה
מכם, עם ישראל, להמשיך להיות מאוחדים, להמשיך
להיות חסונים ומלוכדים כי רק ביחד נדע לנצח, כי כוחנו
הוא באחדותנו, אין לנו ברירה אחרת, עלינו להוביל
למטרה אחת - ניצחון".
הוא היה מפקד יוצא דופן, וכך פנה לחייליו "אתם אחיי
לנשק לוחמים ומפקדים בסדר ובמילואים נלחמתם
בעוז לפני פרוץ המלחמה ונמשיך להילחם בנחישות,
בקטלניות, ביוזמה ובחתיירה למגע, נשמור על צלם אנוש
מוסרי וערכי כמצופה מאיתנו, צבא הגנה לישראל".
בני סלמאן,
דאגת לחיילים שלך, הם היו הכי חשובים לך, ולכל אחד
מהם היית מקור להשראה, לא רק עבורם אלא עבור כל
מי שהכיר אותך.
היית דוגמה אישית לכל אחד ואחת, היית ערכי. דברים
אלה הביאו אותך להיות "גיבור ישראל".
אנחנו נמשיך את דרכם של הגיבורים ונקווה להיות
ראויים.
סלמאן נפל כגיבור ביום 2/11/2023, עת עמד בראש
לוחמיו ונחלץ לעזרתו של מפקד גדוד 13 בגולני סא"ל
תומר גרינברג ז"ל, חברו הטוב, שלצערו גם הוא נפל
כגיבור מאוחר יותר בקרבות ברצועת עזה במלחמת
חרבות ברזל.
בן 33 היה בנופלו, השאיר אחריו את אשתו הגאה
והכואבת, ערין, את ילדו הקטן עימאד ומשפחה כואבת.
יהי זכרו ברוך ונצור בליבנו לעד.

עימאד חבקה

אבא של סלמאן ז"ל

יוסף (יוסי) ששון

נפל ביום כ"ח בסיון תש"ם

12.06.1980

פתאום

פתאום נֶעְצַר החייוֹךְ
פתאום נֶעְתְּקָה הנְשִׁימָה
פתאום נֶחְרַד הַלֵּב
פתאום רָעַם כָּאֵב מִן הָאֲדָמָה
וְנִשְׁמַע קוֹל זַעֲקָה וְדִמְמָה.
בְּרָגַע אֶחָד חָדַר עָצָב גָּדוֹל
בְּכָל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
בְּיוֹם אֶחָד הוֹפִיעַ הַשָּׁכוֹל
אִיךָ זֶה קָרָה - זֹאת כָּל אֶחָד שׁוֹאֵל.
אֵת הַנֶּעֱשֶׂה אֵין לְהַשִּׁיב
לֹא נָתַן לְהַזִּיז לְאַחֹר אֵת הַגִּלְגָּל..
יֵשׁ לְשֹׂאת שׁוֹב רֹאשׁ אֶל עַל
וּלְנִסּוֹת לִסְגֵר מַעְגָּל
נֶאֱמִין בְּצֶה"ל וּבִכּוּחוֹת הַבֶּטָחוֹן
שֶׁיִצְלִיחוּ לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל מָה שְׁצָרֵיךְ
וְאֵת מָה שְׁנִכּוֹן.
וְאֵנִי בְּתַפְלוֹת נֶאֱרִיךְ
שֶׁיִּגְיעוּ לְבוֹרָא וְלִכּוּחַ הָעֲלִיּוֹן.
נִתְפַלֵּל לְשׁוֹבֵם שֶׁל כָּל הַחַטּוּפִים
בְּרִיאִים וּשְׁלָמִים.

נִבְרַךְ אֵת כָּל הַפְּצוּעִים
בְּבִרְיאוֹת שְׁלֵמָה וּבְיָמִים טוֹבִים.
נִחְבֵּק אֵת כָּל מִשְׁפָּחוֹת הַשָּׁכוֹל
שֶׁיִּקְרִיֵּהֶם לֹא יִשׁוּבוּ לְעוֹלָם.
אֵךְ נֹכַחוֹת, עֵידוּד וּמְלָה טוֹבָה
יִשְׁפְּרוּ וְלוֹ בִּמְעַט אֵת הַרְגָּשָׁתָם.
נִדְגִישׁ שֶׁהַמַּחִיר לֹא הָיָה לְחִנָּם.
נִצְפָה לְיָמִים טוֹבִים יוֹתֵר.
תִּקְוָה קָשָׁה זֹאת תִּחְלֹף
נִחְזֹר לְשִׁגְרָה חֲדָשָׁה
וְיַעֲבֹר הַמִּשְׁבָּר.
לְעוֹלָם נִזְכֹּר אֵת הַהוֹלָכִים
שֶׁלֹא לְשׁוֹא נִשְׁפָּךְ דָּמָם.
נִמְשִׁיךְ לַחַיּוֹת בְּשִׁבִּילֵם וּבַעֲבוּרָם.
בְּמוֹתָם צוּ לָנוּ אֵת הַחַיִּים....!!!
יְהִי זִכְרָם הַנוֹפְלִים וְהַנֶּרְצָחִים בְּרוּךְ לַעַד....!!!

אוצרה ברזלי
אחות של יוסף ז"ל

ירין גהלי

נפל ביום ו' בטבת התשפ"ד

18.12.2023

עוד רגע אחד קטן ביחד

מאז שנכנסת באותה שבת שחורה לא סיפרת הרבה. בדיעבד התגלה לנו שחילצת מהעוטף ילדה שהתחבאה בארון. לחמת באומץ, ברעות ובגבורה ולא העזת להתלונן בפנינו אפילו לא פעם אחת. צניעות זו מילה שמגדירה אותך. אפילו כששאלנו מה אתה צריך שברק יעביר לך, אמרת – כלום, אני בסדר, שלא יגיע. דיברנו ארוכות על איך שנעזור לך לטפל בנפש הפצועה שלך, שראתה מחזות זוועה בקיבוצים. שידענו שתחזור איתה משדה הקרב אבל לא רצינו להעלות על דעתנו שלא תחזור. הכאב קשה מנשוא. אנחנו מתנחמים בזה שאתה בדרכך לפגוש את סבתא, והיא תכין קבלת פנים מפוארת על צ'יפס ושניצל ולקינוח תקלף לך מיליון קלמנטינות מהעץ. בבקשה תשמור עלינו, על סבא שהתמוטט כששמע את הבשורות הקשות מנשוא, על ההורים שלך ועל אחיך איליי שנותרו המומים, ותשלח לנו כוחות להתמודד עם החור הגדול שהשארית בלב של כלנו. 17 נכדים לסבא וסבתא ז"ל היינו ונישאר. המקום השמיני - יהיה שמור לך לנצח, מלאך שלנו. אוהבים אותך בן דוד יקר. מאיתנו כל בני הדודים שרוצים רק עוד רגע אחד קטן ביחד.

רויטל גהלי נמרודי

בת דוד של ירין ז"ל

הותר לפרסום, הותר לפרסום, איך פחדנו משתי המילים האלה והן הגיעו אלינו. אז אם כבר הותר לפרסום אז היום נפרסם מי אתה יריני שלנו.

יריני

הקול השפוי, יפה הבלורית והתואר,

כמה שהיית יפה מבחוץ, היית עוד יותר יפה מבפנים.

חיכינו לך

חיכינו להדליק נרות של חנוכה אצל סבא ביחד ושתאכל

4 סופגניות רצוף.

חיכינו לעשות עוד קצת תעלולים על חשבון סבא.

חיכינו לשוויץ שלך בשרירים.

חיכינו להעלות איתך זיכרונות על בריכת הגיגית.

על כל אחא"צ אחרי בית הספר אצל סבא וסבתא

ששיגענתם אותם.

זיכרונות על בניית אוהלים עם שמיכות, תחרות טיפוס של

משקופים שתמיד היית זוכה כי היית גבוה מאד.

ובאמת היית קפטן נבחרת כדורסל כשבגרת.

היית קפטן!

ובחרת לוותר בשביל שירות משמעותי בצה"ל, לא

הסתפקת בלהיות לוחם ויצאת לקצונה בסיירת.

למה?????

ואנחנו עוד מחכים להודעות המרגשות שלך מדי פעם

בקבוצה המשפחתית שמורידה לכולנו אבן מהלב

וממלאת אותנו גאווה.

יריני, גם רואי שלי מחכה, מחכה להודעה השבועית,

שאותה הוא שולח לך בכל שישי עם סבתא שהיא דודה

רויטל.

דודה איילת מחכה לטלפון ממך שאומר שאתה קופץ

למקלחת, היא מחכה להכין לך את האוכל שאתה הכי

אוהב.

דודה סיגי מחכה שתבוא לסופשבוע בקיבוץ.

ומירי מחכה שתגיע אליה לטיול הגדול בארה"ב.

אבידע שור

נפל ביום ח' בניסן תשל"ג
10.04.1973

פוסע בשדה המצבות

רצייתי לספר לך,
רצייתי לשתף.
רצייתי את עיניך,
ואולי גם קצת כתיף.
רוחות רעות,
את המדינה קורעות.
שנאת חנם יוקדת,
חוצה את המולדת.

חיך נעצרו אי נשם בקרבות,
ואני פוסע בשדה של מצבות.
משפיל מבט אל כמה אבנים,
מתקשה לראות את מה שלפנים.
הרקיע משחיר ומתקדר,
ואתה פתאום אינך וכל כך כל כך חסר.
בליבי אתה, אש של גאווה,
אני נאחז בחיים לשמור על התקווה.
תן לי את הכוח תן את המחר
בלב אני יודע שאנחנו עם נבחר

ישראל שור

אח של אבידע ז"ל

אסיף לוגר

נפל ביום ט"ז בחשון תשפ"ד

31.10.2023

השליחים

שְׁלוֹשָׁה שְׁלִיחִים
עוֹמְדִים בְּפֶתַח
בֵּיתוֹ שֶׁל אֲבִרָהֶם
וּפָנּוּ אֹר.

שָׁכֹל
כְּהֶרֶץ נְקִישָׁה בְּדִלָת
פְּסָקָה הַדְּאָגָה
וְהַחֵל הַגְּעֻגָּה.

צֶעַר
שֶׁלֹא תִדְעִי עוֹד צֶעַר
הֵם אוֹמְרִים לִי
וְאֲנִי,
אֲנִי עֹשִׂיָה מַצֶּעַר,
מְרַכֶּבֶת מְקַבִּיּוֹת קִטְנוֹת
שֶׁל לָגוֹ
שֶׁלֹא מוֹכְרִים בְּשׁוּם
חֲנוּת צִעְצּוּעִים.

עדי ליבנה-לוגר
אמא של אסיף ז"ל

גבריאלי אוחנה

נפל ביום ל' בניסן תש"ם
15.04.1980

הלכו בשדות הגעגוע

לגדול למשפחת השכול זה דבר מורכב, יש ימים שאני זוכר שסבתא שלי, מזל ז"ל, הייתה קמה ולא מדברת, ויש ימים שהיא הייתה צוחקת. סבתא בחרה להמשיך בחיים. אני זוכר שלא משנה מתי הייתי אומר לה, סבתא תספרי על גבי שלך משהו קצת, ואז היא הייתה מתפרקת, בוכה, מספרת וצוחקת. לגדול למשפחת השכול זה להרגיש בימים שלפני פסח, מתח באוויר, שעוד רגע זה כאן, עוד רגע מורידים את הראש, והדמעות צפות להן מבלי שום התראה בלב ובראש.

לגדול למשפחת השכול זה לגדול בפחד מתמיד, כשאתה יוצא בודקים פעמים רבות מתי אתה חוזר ואמא לא נרדמת. כשהגעתי לעולם הייתי העיניים והלב של המשפחה. אני זוכר שאמא שלי מרי סיפרה לי שכאשר הגעתי לעולם, סבתא פתאום חייכה חיוך ענק, ואני הייתי הנכד שחיכתה לו אבל חששה מגיל 21. גבריאלי יכולנו להיות חברים אבל ככה ה' רצה. אוהב, מתגעגע ותמיד אנציח אותך בליבי לעד. "כמו ירח מתרוקן ומתמלא אתה קרב מתרחק הלב שלי יוצא אליך". יהי זכרו ברוך.

משפחת אוחנה
לזכר גבריאלי ז"ל

גבריאלי היה ילד נפלא עם דרך ארץ וכיבוד הורים, שחקן כדורגל בעיר שדרות. בחודש דצמבר 1977 התגייס גבריאלי לשרות צבאי כמכונאי רכב בבסיס מחנה נתן. המפקדים מספרים שהיה חייל מצטיין, תמיד היה ראשון למשימות, וכל מה שביקשו עשה בשמחה. גבריאלי היה צריך לצאת לקורס מפקדים ולהכשיר חיילים צעירים לתפקיד מכונאי רכב, אך בטרם עת נקטף מאיתנו. היה בן 21 בנפלו, 4 חודשים לפני השחרור. גבריאלי היה בן אדם ירא שמיים. המשפחה בשבילו הייתה לפני הכול. הקשר עם האחות מרי הגדולה היה קשר של אהבת אחים ותמיד זה בשביל זה.

אחותו מרי

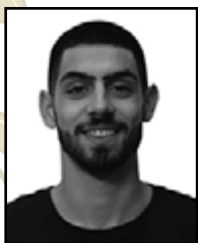
גבריאלי אחי, השנים חולפות, הכאב לא מרפה, זוכרת את החיבוק שלנו לפני שנסעתי להיות בבית החולים עם אבא. הגעגוע אליך מהיום שנפלת רק הולך וגדל. צר לי עליך, אחי גבריאלי, היית אח יקר לי, החברות שלנו לנצח בליבי.

אחותו ז'קלין אורית

גבריאלי היה אח נפלא, אח מסור, אוהב וממושמע. תמיד הקשיב לדברי הורי ופעל מכל הלב. גבריאלי אחי, מתגעגעת ולא שוכחת.

אחינו ישראל, הבן של מרי

לא זכיתי להכיר את הדוד, הגיבור שלי. שמעתי סיפורים רבים עליך שהיית ילד מלח הארץ, תמיד ראשון, תמיד היית בשביל אמא שלי, הייתה לך חברות אמיתית, ככה מספרת אמא. גבי, הזכות היא שלי להיות האחין שלך. אף על פי שאתה לא פה, אני אוהב אותך ולנצח תהיה בליבי, תמיד איתי.

עמית (כלפּו) בן-יגאל

נפל ביום י"ח באייר תש"ף
12.05.2020

עולם וכך אני אומר לו "אבא שבשמים אתה נתת לי את המשימה הכל כך מורכבת וקשה תן לי היום בינה, להבין, להשכיל, ללמוד וללמד את עצמי לצעוד לצד השכול". הבחירה בחיים היא בחירה מתחדשת בכל יום מחדש. בכל יום אני מזכיר לעצמי שאני חייב לבחור בחיים, וזה אומר לחשוב חשיבה חיובית. דיבור טוב, מעשה טוב. כמו האדם הדתי שמתפלל כל יום, זו התפילה שלי שבה אני מחבר את הגוף לנשמה שלי ויוצא לעבודת היום.

לפני שנתיים התחלתי תהליך של חיפוש בת זוג ולהביא ילד או ילדה לעולם. נפגשתי עם עשרות נשים מדהימות, כולן רצו לעשות הסכם הורות משותפת ומשהו בי אמר "חכה לאחת". יום אחד כשאני עובר על הודעות ברשתות החברתיות, תפסה אותי הודעה מחממת לב של אישה בשם דניאלה. כתבתי לה תודה ושאני מעריך מאד את תמיכתה. רצה הגורל ודניאלה ענתה לי מיד. התכתבנו ועברנו לשיחה שהובילה למפגש בבית קפה בבית שמש, שתי כוסות קפה + עוגיות שילמתי "יקר" 12 ש"ח, היה קליק ומיד התאהבות ומשם להצעת נישואין וחתונה, היריון ולידה של אור חי המדהים, אח של עמית.

יצירת משפחה חדשה לא השכיחה ולא תשכיח בשום צורה את עמית הבן שלי. נהפוך הוא, עמית הוא חלק אינטגרלי מחיי היום יום שלי, הדסקית שלו על הצוואר שלי 24/7, החדר שלו נשאר כפי שהוא ואיש לא ישן שם, כי זה החדר של עמית.

גם בטיפול הזוגי שעברנו ועדיין עוברים, למדנו להכניס את עמית בצורה מכבדת בתוך כותלי הבית. לדוגמה אצלנו דניאלה אשתי יודעת שיום שיש זה יום עמית - אני מתייחד אתו ונוסע לבקר אותו בבית העלמין והיא לבד בונה את שישי לפי הלוח הזה כך שאני מצליח לתמרן

התמודדות עם השכול

ב-12 במאי בשעה 06.30 דפקו לי בבית שני קציני צה"ל והודיעו לי על נפילתו של הבן היחיד שלי בפעילות מבצעית. "אני מצטער להודיע לך אבל הבן שלך עמית נפל בפעילות מבצעית בצפון השומרון בכפר יעבד". המשפט הזה חקוק לי בראש 24/7. באותו הרגע הייתי בהכחשה מוחלטת שמדובר בבן שלי עמית. הוא הרי לוחם בסירת גולני, הם הרי יוצאים ונכנסים מהכפרים הללו על בסיס יומי.

כשהבנתי שההודעה אמיתית התייבשתי ושתייתי 20 כוסות מים. שאלתי את שני הקצינים מבשרי הבשורה המרה את אותה שאלה: "מה קרה?" והם ענו את אותה תשובה: "פעילות מבצעית". הבשורה תפסה אותי כשאין לי אישה ואין לי עוד ילדים, עמית היה בן יחיד שלי. לא אשכח כשהגעתי הביתה לאחר השבעה הרגשתי כמו הומלס, ריקנות מחשבית השתלטה עליי ואפס אנרגיה לעשות משהו חיובי.

באותם ימים הגוף נתן את אותותיו והשינה לא הייתה שינה, תיאבון לא היה בכלל, חוסר שקט כללי. אני מוצא את עצמי מאדם הכי שמח לאדם שהחיוך לא כתמול שלשום, ואז מהכי למטה החלטתי וקיבלתי את ההחלטה הכי קשה להורה שכול, לחיות לצד השכול. כשאני אומר לחיות, זה לחיות עם חיוך וצחוק. נכון שזה לא אותו הצחוק ובטח שלא אותו חיוך ולאט לאט בעזרתם של אנשים מצוינים, האחת הפסיכולוגית שלי ד"ר אתי אבלין והשנייה עו"ס משרד הביטחון ענת גליקמן, שעשינו כזאת דרך לאט לאט, גם כשהיו נפילות (היו מלא) לא ריחמתי על עצמי ולא ויתרתי לעצמי, קמתי כי ידעתי שלווה זה לא אופציה מבחינתי. יש לי כל בוקר בשעה 06.30 "טקס ברוך" אני עומד במרפסת קומה 22 גובה 104 מטר ומדבר עם בורא

המקדמות ריפוי וחיבור. זה יכול לכלול יציאה לטיולים ליד הבית ולאט לאט יציאה למרחב הפתוח או סתם הליכה בים. יצירת ספר זיכרון או השתתפות בקבוצות תמיכה. **כבדו זה את מנגנוני ההתמודדות של זה:** הבינו שכולם מתאבלים אחרת, לבן.ת הזוג שלכם עשויים להיות מנגנוני התמודדות שונים משלכם. כבדו את הבחירות שלהם ותנו להם מקום לעבד את רגשותיהם בדרכם שלהם.

חגגו את זכרו של יקירכם: מצאו דרכים לכבד ולזכור יחד את יקירכם. זה יכול לכלול יצירת טקס מיוחד, ארגון אזכרה או השתתפות בפעילויות שהיו משמעותיות עבור יקירכם.

זכרו: אבל לוקח זמן. תהליך הריפוי הוא ייחודי לכל אדם. על ידי תמיכה והבנה הדדיים, תוכלו לנווט בתקופה המאתגרת הזו ולחזק את מערכת היחסים שלכם בתהליך.

הכי חשוב: גם כשנופלים ליפול רק על הרגליים.

ברוך בן יגאל
אבא של עמית ז"ל

בין משימות הבית לבין הרצון להיות בשישי עם הבן שלי עמית.

ב-7 באוקטובר, השבת שהייתה אמורה להיות הכי שמחה נהפכה לשבת הכי עצובה ולאבל לאומי. אני מוצא את עצמי רץ ללוויות, בתי חולים, שטחי כינוס של חיילנו, בתי אבלים לצערי (חציתי את ה-400 בתי אבלים) מחזק ומלווה משפחות שכולות במבוכ של עולם השכול.

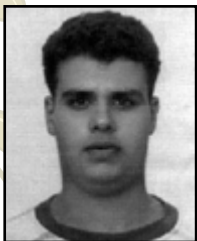
חשוב לי לציין כי אין דרך אחת בהתמודדות עם אובדן - כ.א.ב ראשי תיבות: כ-כל א-אחד ב-בדרכו לכן ריכזתי כמה טיפים שלדעתי יכולים לסייע בזוגיות/משפחה כל אחד ייקח מה שמתאים לו.

ניווט בזוגיות לאחר חוויה של אובדן יכול להיות מאתגר ומורכב רגשית. הנה כמה הצעות כיצד לנווט בתקופה קשה זו:

תקשרו בפתיחות ובכנות: שתפו את בן.ת הזוג שלכם במחשבות, ברגשות ובדאגות שלכם. תקשורת פתוחה וכנה חיונית להבנת הצער אחד של השני ומתן תמיכה. **היו סבלניים ומבינים:** האבל משפיע על אנשים בצורה שונה, יכול לקחת זמן להחלים. היו סבלניים עם בן.ת הזוג בזמן שהם עוברים את תהליך האבל שלהם. הבינו שאולי יש להם ימים טובים ורעים והרגשות שלהם עשויים להשתנות.

הציעו תמיכה: הראו אמפתיה והיו שם עבור בן.ת הזוג. לאמת את רגשותיהם ולהציע אוזן קשבת. לפעמים, רק להיות נוכח ולספק כתף להישען עליה יכול לעשות הבדל משמעותי.

לדבר עם איש מקצוע: אם אתם או בן.ת הזוג מוצאים את זה מאתגר להתמודד עם האובדן, שקלו לפנות לתמיכה ממטפל או יועץ. הם יכולים לספק הדרכה ולעזור לכם לנווט בתהליך האבל כיחידים וכזוג. **מצאו דרכים בריאות להתמודד יחד:** עסוק בפעילויות

הדר קהתי

נפל ביום ט"ז בטבת תשנ"ה
19.12.1994

דמעת השכול

ממצולות הלב, עולה, ובסרעפת נעצרת,
חונקת, רובצת ובוערת.
ובבערה גוברת, בשפף פורצת,
כן, דמעת השכול, כל נים ונים מפוצצת.

דמעה ועוד דמעה, מחלחלת מרסקת,
דמעה ועוד דמעה, אל-על נוסקת.
איה ילדי-אהובי, שנשטש מבלי לגמע,
איה ילדי-אהובי, שרצה לחוות ולפסע.

הן דמך, בדמי זורם.
הן דמך, בקולי זועק.
הן דמך, ברסיסי בכי.
הן דמך, מבית רחמי.

והזמן עמד מלכת - כבשלקת,
את שהיה ואינו- שיר לכת.
בדמעה רותחת זועקת חזור,
אני יודעת, אין מרפא ואין קזור.

דמעת השכול בלבתי שוכנת,
את שאהבה נפשי, בנשמתי עוננת.
אין בנפשי מנוח - למנוח,
נשמתיך בתוכי, נוע-תנוע.

מזל קהתי

אמא של הדר ז"ל

דניאל ראשד

נפל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד
07.10.2023

דניאל הגיבור שלי

דניאל הבן הבכור במשפחה, ולו שני אחים ואחות קטנה. דניאל היה ילד שקט חכם אמיץ ואהוב על כל בני המשפחה ועל החברים, בעל החיוך המקסים.

אהב את החיים, החלום שלו היה לבלות ולטייל במקומות רבים. דניאל השתתף מגיל צעיר בארגון "צופי השלום" הדרוזי בפרעם, עד שקיבל תפקיד מדריך. הוא היה חרוץ ואמיץ, שמר על הילדים בארגון וסייע להם בכל מיני פעילויות ובטיולים.

הבן שלי, הגיבור שלי – כולנו היינו גאים בו. הוא סיים לימודי תיכון בהצטיינות, ואחרי הלימודים התגייס לגולני כי הוא אהב את גולני, ובסוף מסלול ההכשרה נפל ונפצע ברגלו ונאלץ לעבור ניתוח. אחרי מספר חודשים של חופשת מחלה, חזר לתפקיד במוצב "נחל עוז" בחמ"ל והתעקש להישאר עם יחידת גולני.

בשבעה באוקטובר חמאס תקף את בסיס נחל עוז בזמן שדניאל היה במשמרת. הוא עזר לתצפיתניות בחמ"ל והגן עליהן. הוא התעקש לקבל נשק ולצאת להילחם למרות הפציעה ברגל. אחרי שקיבל נשק, יצא להילחם כמו אריה במחבלים. החייל הדרוזי שנרצח ביום השחור, הגיבור של המדינה והעדה הדרוזית.

סוהיר ראשד

אמא של דניאל ז"ל

אנואר סרחאן

נפל ביום ז' בשבט התשפ"ד
17.01.2024

האח הקטן עם הלב הגדול

אנואר סרחאן נולד בכפר בחורפיש ביום 29/03/1997 בן ראדי ותמאם סרחאן. אנואר היה הקטן במשפחה מתוך שבעה אחים ואחיות עם הלב הכי גדול. למד בחורפיש וסיים י"ב עם בגרות מלאה. בלט במשפחה, בין חבריו ומכיריו בהיותו האדם שדאג לכולם, נתן את כולו למען האחר, מעולם לא התלונן. גיבור שלא ידע מה זה פחד, באומץ ובתעוזה הביע את דעותיו ונתן את ביקורתו האישית המלווה בקשיחות, בביישנות ובכבוד לאח. בכל משימה, עבודה, בקשה ופניה נרתם מייד מבלי להסס ומבלי לחשוב. דאג להורים, למשפחה, לחברים ואף לאנשים שלא הכיר, ואף פעם לא הסתפק במה שנתן, אלא דאג להם תמיד וידע לתת את המעבר מבלי לחכות ואף לצפות לתמורה. עוד בהיותו בתיכון עבד בעסק משפחתי יחד עם אחיו במסירות ובנחישות.

בשנת 2015 התגייס לצבא בתור לוחם בחטיבת כפיר גדוד שמשון. אדם מקצועי, ערכי ואהוב. לאחר שירותו נשלח לעבודה מועדפת בתור ראש משמרת באגף הבטחון בבית חולים שערי צדק עד שנת 2022. אנואר סיים הליך גיוס ליחידת נחשון. וב-7/10/23 נקרא לגיוס חירום צו 8 בעקבות המלחמה, והצטרף ליחידתו כלוחם בגזרת איו"ש. מפקדיו ספדו לו בגאווה: "אנואר לוחם אמיץ, גיבור וקר רוח אשר נלחם עם חבריו מול אויב יום ולילה והוביל למעצרים, יחד עם חבריו, רדפן, נתקלו וחיסלו מחבלים בגבורה. חייל מצטיין אחראי, חברותי ומסור, דאג לחברים במחלקה כמו אחים בקשר דם של ממש, בנוכחותו הקרין בטחון ואהבה".

נפל בתאריך 17/01/2024 בתאונה מבצעית לאחר סיום פעילות לילית בגזרת איו"ש. נקבר בבית העלמין בחורפיש.
"יהי זכרו ברוך"
"גיבור מקבל החלטה - עושה והופך אותה למציאות"

היתם ראדי סירחאן

אח של אנואר ז"ל

רוה דגן ז"ל
בנה של עוזית דגן

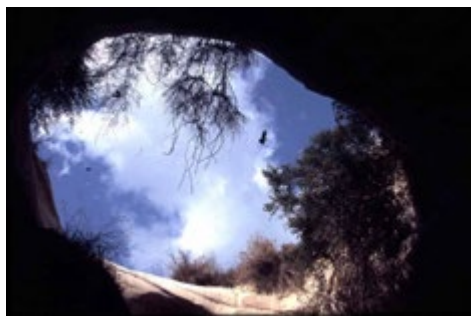

בועז גפני ז"ל
אח של עוזית דגן

הבחירה

אדם הלך בשביל, ותרמיל צערו תלוי לו על כתפיו.
לפתע שמע מאחוריו הלמות צעדיה של דמות, והבין שהיא רודפת אחריו.
לאן יברח?
לאן ילך?
ומה יעשה עם תיקו הכבד?
האם יניח לו וינסה להימלט בלעדיו, או ימשיך להיות נאמן לחוויות צערו שנאספו במהלך חייו,
ושלהם הקדיש חלק גדול מהגיגי לבו?
בעודו מתלבט, התיישב האיש בכבדות מתחת לעץ שגדל בסמוך.
הדמות הרודפת קרבה אליו בצעדים מהירים, ונעמדה לפניו.
"קחי אותי איתך אם את רוצה", אמר האיש, "לבי כבד עלי".
"לא אוכל לקחת אותך", ענתה הדמות, "כי עוד לא הגיע זמנך. בחרת לא לקפל את ליבך ולהתכנס
בתוך תיק צערך. באותו הזמן בחרת להישאר נאמן לניסיונות חיך, להעניק להם את המקום הראוי
להם ולהמשיך לצעוד קדימה. בעשותך כך, בחרת בחיים!"
שמע זאת האיש, ובהביטו בתיק שהיה מונח לידו על האדמה, הבחין באור גדול שהיה מנצנץ וזורח
אליו מתוכו. חיבק האיש את התיק אל לבו, והמשיך ללכת במעלה השביל עם משאו היקר עליו.

עוזית דגן

כתיבה וצילום האור: עוזית דגן

שמעיה-אביחי דנוך

נפל ביום כ"ה בתמוז תשנ"ד
04.07.1994

הבית החדש – עוטף עוז

רק לפני שבועיים, הרהרתי אחי, הרהרתי היכן היית בוחר לגור? לו אך לא היית עולה כקורבן, במוצב-בלבנון-"בריון", היכן, בארצנו, היית מקים בית? היכן היית תוקע יתד? איזו עיר אהבת ביותר, ואולי זה רק ישוב קטן או כפר? יותר מדי סימני שאלה שעולים, ואולי בכלל היית בוחר ב"מדבר"?

הנה באו מצעדי הקבורה שתופסים את נפשנו בגרון, תופסים יותר מדי "נפח", יותר מדי "מקום", יותר מדי "אדמה". אתה נפלת בהגנה על המולדת, שם בלבנון – ראה הצטרפו אליך חברים שכמוך, כאילו "בוחרים" את מקומם מתחת לעפר. אתם עושים זאת ממש במסירות נפש, ללא הרהור וחרטה, ללא מחסום, ללא שיהוי, עד כלות הכדור האחרון. ואז מגיעים "עצומי עיניים" אל מקום בארון. עומדת נכלמת-מצדיעה ל"קדושי עליון".

אל תספר לי על קבלות הפנים שאתם עושים ל"חברים לנשק". אל תלחש לי על מצהלות וצחצוחי "חרבות ברזל", כי אתם עולים מעלה-מעלה, ואנו ספוני מטה-ארץ, הולכים לעזאזל. אתם מתאחדים באחדות נעימה, טהורה, עילאית. ואנו מתפרקים לרסיסים, שברים לאחות – מנסים. ועדיין לא דיברתי על החטופים, אנשי עיר וקיבוץ, אזרחים וחיילים, עליהם אנו מתפללים באופן חרוץ.

אולי כבר תבחר היכן לגור, מחוץ לחלקת הקבר, עוד רגע-של-תחיית-המתים יתרוממו רגבי האפר. שלושה בלוקי איטונג אקנה, כהכנה לביתך החדש. ולכולם שם, אנא מסור ד"ש. לא רק ממני, אלא מכולנו – איש, אישה, נער וטף. אז נא ציין לי על המפה (אולי בעוטף?) נקודה. שם יונחו שלוש אבנים לביתך החדש – כאבן פינה.

אריאלה-ידידה ברגהש

אחות של שמעיה-אביחי ז"ל

עלים עבדאללה

נפל ביום כ"ד בתשרי התשפ"ד

09.10.2023

הסמח"ט מגדוד "חרב"

השחורה רצנו את הריצה האחרונה שבמהלכה נודע לנו על המתרחש בדרום, וכשחזרנו לבסיס וידענו את גודל האסון ביקשת שאני אחזור הביתה יחד עם גואד עאמר ז"ל, אך לפני כן, דאגת שנשתה קפה ביחד וגם בקפה לא עלה בראשי שזו הפעם האחרונה שנשתה יחד.

תכננו לבוא אליך ביום שני 9/10 לערב הפרידה יחד עם כל בני המשפחה, אך לא ידענו שזו תהיה פרידה מסוג אחר, פרידה נצחית וכואבת, כאשר באותו יום בשעה שלוש בערך נודע לך על חדירת מחבלים באזור עראמשה ואדמית, דהרת כהרגלך לכיוון האירוע מבלי לחשוב פעמיים, חשבת על החברים ועל התושבים ועל חתירה למגע... הצלחת לחסל את חוליית המחבלים, לפנות פצועים, אך כדור אחד גדע את כל החלומות והותיר אותנו הלומים וכואבים.

עלים אהובי, מתגעגעת אליך רבות וכל פינה בבית מזכירה אותך. מבטיחה לך להמשיך את דרכך ואת החלומות מהמקום שבו הפסקנו. אדאג שמיה, חלא ואדם יקבלו את החינוך הטוב ביותר, אגדל אותם על המורשת ועל הערכים שגדלנו עליהם יחד, נדאג להנציח את מעשי הגבורה שלך והאנושיות שבך לדורי דורות.

עלים תישאר אצלי בלב לנצח נצחים. מדינת ישראל עוברת תקופה מהקשות שידענו, חייבים להיות יחד מלוכדים עד הניצחון שיביא ביטחון לכל תושבי המדינה.

מכאן אני שולחת את תנחומיי למשפחות השכולות ומאחלת החלמה מהירה לכלל הפצועים וחזרה הביתה בשלום לכלל החטופים והשבויים.

מונא סעד

אשתו של עלים עבדאללה סעד ז"ל

עלים בן הילה וסלמאן עבדאללה סעד בן ארבעים בנופלו אבא לשלושה ילדים מיה, חלא ואדם. נולד בכפר יאנוח גדל ולמד עד התיכון בכפר. התגייס לצבא לגדוד הדרוזי "חרב" באוגוסט 2002, מילא שם את כל התפקידים, והמשמעותי ביותר היה במלחמת לבנון השנייה כאשר הוקפץ למלא תפקיד מ"פ לאחר פציעתו של מפקד הפלוגה טרם הכניסה למלחמה, שבמהלכה הוביל אחריו לוחמים רבים במקצועיות רבה עם המון עוז וגבורה בתוך שטח האויב, והיה ראשון הנכנסים למלחמה בגדוד ואחרון היוצאים. עלים יצא לשנתיים לימודים לתואר ראשון, ולאחר מספר תפקידים משמעותיים מונה למפקד הגדוד הדרוזי "חרב" במילואים שהיה במקביל לתפקיד רמ"ד אימונים בבא"פ אליקים בצפון.

זו הייתה סגירת המעגל הראשונה מלוחם עד מג"ד באותו הגדוד כאשר בסיום התפקיד מונה לסמח"ט 300, וזו הייתה סגירת המעגל השנייה והגדולה יותר מאז גיוסו למרחב הצפון. הוא אהב את המשימה "הגנה על גבולה הצפוני של מדינת ישראל והגנה על הבית תרתי משמע" – הצפון היה הבית הגדול בשבילו, ומהצפון הוא ראה את הבית הפרטי בכפר (זה ציטוט מנאום הכניסה לתפקיד הסמח"ט שעדיין מהדהד לי בראש).

עלים ידע לשלב בין חיי הצבא לחיי המשפחה על הצד הטוב ביותר, אהב לטייל, לבשל ולעסוק בספורט ובעיקר לרוץ למרחקים. הספיק לרוץ 4 מרתונים בישראל ובחו"ל. בשבת האחרונה בערב סוכות חגגנו יחד עם כלל חיילי החטיבה ומפקדיה בירכת וקידשת את השבת והחג, דיברת על צניעות וכבוד לאחר בלי קשר למעמד, העיקר להיות אדם תומך, עוזר ומועיל לחברה.

באותו ערב ארזנו יחד יד ביד את הציוד האישי שלך, ולא דמיינתי לרגע שזו הפעם האחרונה שלנו, ולא עלה בדעתי שלא תחזור עוד הביתה!! בבוקר למחרת השבת

טייסת 101

מטוס F-16c של טייסת 101 נוחת בבסיס(צילום: קורל דביר)

7 באוקטובר - שעות הבוקר המוקדמות, טייסת 101 - טייסת הקרב הראשונה נכנסת לפעולה תוך שעתיים וחצי מאז התקבלה ההודעה על המתקפה בעוטף עזה. על אף שלא הייתה כוננות קצרה, הטייסת הייתה הראשונה שהצליחה להפעיל את המטוסים גם בצפון וגם בדרום. היו גיחות רבות של תקיפה וגם של איסוף מודיעין, ובכל בוקר הטייסים יוצאים עם תחושת משימתיות בעקבות הפגיעה ב-7 באוקטובר. מצד שני לא מורידים בקרות. הגאווה שלהם היא שהם לא מתנהלים כמו האויב אלא נמנעים מלפגוע באזרחים, ובכל יום מבצעים תחקירים כדי להשיג את המקסימום ולהימנע מטעויות. על משימותיה של הטייסת ועל מבצעה במלחמה זו ידובר, כנראה, בבוא הזמן.

מטוסים שהופלו, ושמו של כל מטוס מצוין מעל המטוס, ועליו מצוינים גם שמו של הטייס שהפיל אותו, תאריך ההפלה ושם המטוס המפיל.

קיר ההפלות בטייסת 101

חברי מערכת האסופה של סיפורי זיכרון והנצחה "שיח שכולים" יצאו בספטמבר לבסיס רמת דוד להיפגש עם מפקד טייסת הקרב 101, המפקד ל. הפגישה עימו בטייסת הייתה חוויה עוצמתית. זכינו לראות מקרוב את העוצמה האנושית, את איכות הטייסים הלוחמים ואת האחוה ביניהם, וכמובן צפינו מקרוב במטוסים שנראו לנו עצומים בגודלם על הקרקע, אך בשמי הארץ הם נראים כציפורים דואות. לקראת תום הסיור עם המפקד הגענו לאולם ההנצחה של הנופלים ונפעמנו מההילה השוררת שם ומתחושת יראת הכבוד שמילאה אותנו לנוכח שמות 40 החללים. נמלאנו הערצה גם לנוכח הקיר העצום שעליו מונצחות כל ההפלות של כל טייס, החל ממלחמת השחרור ועד למלחמת יום כיפור. על הקיר מאוירים 161

מפקד הטייסת הראשונה בצה"ל מודי אלון וראש הממשלה דאז דוד בן גוריון (צילום: דובר צה"ל)

עזר ויצמן ומודי אלון הישראלים ועימם מתנדבי חו"ל, נתנו לטייסת את השם 101 כדי לגרום למצרים לחשוב שיש לנו יותר מ-100 מטוסים, והם אכן חששו, גם מפני שהופתעו לגלות שישיראל מחזיקה במטוסי קרב. ב-29 במאי 1948, בטיסה המבצעית הראשונה של מטוסי קרב במדינה החדשה, יצאה רביעייה של מסרשמיט בגרסה הצ'כית, מובלת בידי ארבעה טייסים: סא"ל מודי אלון שמונה למפקד הטייסת, קפטן לו לנרט' שהקים את הטייסת והוביל את התקיפה, אלוף עזר ויצמן, שלימים היה הנשיא השביעי של מדינת ישראל, וסגן אדי כהן. משימתם הייתה לבלום את טור השריון המצרי שהיה בדרכו לכיבוש תל אביב. המטוסים טסו מעל אשדוד באזור גשר 'עד הלום' והפציצו את הכלים המצריים.

גאוות יחידה

סא"ל במיל' שלמה ברזילי, מהנדס בכיר בחברת אל"ת"א אשדוד, בתחום המכ"מ. היום הוא מתנדב בתיכון נס ציונה בלימודי מתמטיקה וכן משמש כעורך בתחנת fm 106 נס-ציונה: "הייתי טכנאי מכ"ם של המיראז' שעשה 'שמות' מול צבאות מצרים וסוריה. הייתי גאה להשתייך לטייסת האחת שממנה יצאו מפקדים בכירים ואסים ברמה עולמית כמו גיורא אפשטיין בהרב. זאת הייתה תקופה שבה כמה פעמים בשנה היינו פורסים לרפידיים להוות כוח קידמי נגד המצרים. תקופה זו כללה את מלחמת ההתשה, שבה חיל האוויר מיצב את עצמו כזרוע החזקה של צה"ל"

היום לפני 75 שנים יצאו ארבעה מטוסי מסרשמיט מטייסת 101 למשימת התקיפה הראשונה של חיל האוויר הישראלי: בלימת שיירה מצרית בדרכה לתל אביב. טייסת 101 היא טייסת הקרב הראשונה של חיל האוויר וזוכת פרס הרמטכ"ל ליחידות מצטיינות בשנים 2013 ו-2019. בסיסה הראשון היה שדה התעופה בהרצליה עד נובמבר 1948, ומאז פעלה עד 2021 בחצור ולאחר מכן הועברה לבסיס רמת דוד. הטייסת הוקמה במהלך קרבות מלחמת העצמאות על ידי לו לנרט (ממתנדי חו"ל) ומודי אלון. מטוסים הגיעו מארה"ב לארץ, וכאן הרכיבו אותם בהאנגרים בקריית עקרון, היום תל-נוף, ומייד יצאו לטיסה. הטייסים שהטיסו אותם, ביניהם

"אלוף ההפלות"

אחד משמות הטייסים שהופיע פעמים רבות הוא גיורא אפשטיין, המכונה "אלוף ההפלות" מטייסת 101. תא"ל (במיל') גיורא אבן אפשטיין התכונן להתגייס לקורס הטיס, אך סורב בשל תוצאות הבדיקות הבריאותיות והתמנין לתפקיד מדריך קורס צניחה. לאחר שהתעקש ונלחם, הגיע לקורס טיס בגיל 25 והצטיין בו. הוא הוצב בטייסת 101 בתור טייס קרב. הפלותיו נפרשו על פני שלוש מלחמות: הפלה אחת במלחמת ששת הימים, ארבע הפלות במלחמת ההתשה ו-12 הפלות במלחמת יום כיפור – תוך ארבעה ימים בלבד. "חשבתי שלהפיל כלי טיס זה משהו שהוא מעל ומעבר לכל דבר שיכול להיות. טסתי הביתה אחרי ההפלה הראשונה ורק הרגשתי שהשלמתי את המשימה", העיד תא"ל אפשטיין. ההפלות במספרים לא היו ההישג היחיד. סופר על הקרב שבו לחם לבדו במלחמת יום כיפור נגד עשרה מטוסי "מיג-21" מצריים, וביום אחד הפיל ארבעה מטוסים. הוא מכונה "אלוף העולם בהפלות מטוסי סילון". גאוה צרופה. בסוף דבריו בחדר ההנצחה, הזכיר המפקד נ' בארשת פנים עצובה שטייסת 101 איבדה שלושה ממפקדיה – עליהם ידובר בהמשך – מודי אלון, אבי לניר בשבי הסורי במלחמת יום הכיפורים ורוני שלומי, שנהרג בטיסת אימונים.

האויב תואר אז כ"ארבה" וכ"ים שחור של אנשים ורכב". המשימה השיגה את מטרתה – הטור נבלם. אך ההצלחה הייתה מהולה בצער. הטייס אדי כהן נפל בקרב. יש אומרים שאולי הוא טעה בזיהוי השדה, כי דיווח שהוא בדרכו חזרה והוא רואה את השדה, אך הוא נחת במרחק של 2.5 ק"מ מהיעד והמצרים הקדימו להגיע למקום. מפקד הטייסת, ל', ציין כי התקיפה הראשונה הזאת הייתה בגדר נס בקנה מידה היסטורי. מטוסים אלה הגיעו תשעה ימים לפני התקיפה, במהלכם הורכבו ומייד יצאו לקרב.

מודי אלון, שהיה אחד מרביעיית הטייסים, הפיל ב-3 ביוני, באמצעות המסרשמיט שלו, זוג מטוסי DC-3 דקוטה מצריים שהפציצו את תל אביב, ובדרך חזרה הפיל את אחד ממטוסי הספיטפייר המצריים. בהמשך הגיעו מטוסי מוסטנג, מסרשמיט וספיטפייר גם מאירופה, שאריות ממלחמת העולם השנייה. מודי אלון השתתף במבצע ולוטה להבאת מטוסי ספיטפייר מצ'כוסלובקיה לישראל, וב-8 ביולי, במהלך

מודי אלון

נפל ביום י"ג בתשרי תש"ט
16.10.1948

המבצע, נאלצו לנחות נחיתת חירום ברודוס בגלל מחסור בדלק. ברודוס הם נעצרו ונחקרו בחשד שהם מורדים, מאחר שבאותה עת התחוללה שם מלחמת אזרחים. לאחר חקירה הם שוחררו ושוב לארץ ב-12 באוקטובר באותה שנה. ב-15 באוקטובר 1948 ליוו שלושה מטוסי ספיטפייר שני מפציצי בופייטר לתקיפת אל עריש, וביום המחרת יצא מטוס ספיטפייר ללוות שני מפציצי B-17 לתקיפת פלוג'ה. בקרבות האוויר שניהלו בזמן מלחמת העצמאות הפילו מטוסי הספיטפייר 12 מטוסים בסך הכול (מספר חסר תקדים לאותה תקופה). המטוסים נמכרו לבורמה ב-1954. בארץ הושארו

מטוסי ספיטפייר אחדים, ובהם הספיט השחור של ויצמן (מספרים שהוא צבע אותו בשחור), שבו המשך לטוס גם לאחר שחרורו מחיל האוויר. כיום הוא מוחזק במצב טיסה במוזיאון חיל האוויר בחצרים. ב-16 באוקטובר 1948, לפני גיחה עם עזר ויצמן, התעקש מודי לטוס במסרשמיט מס' 114 (המטוס האהוב על ויצמן), וכאשר חזרו השניים מגיחת התקיפה על הכוח המצרי שהחל לסגת מאשדוד, אירעה תקלה בגלגלים ואחר כך במנוע, ומטוסו התרסק במהלך הגישה לנחיתה בשדה התעופה בהרצליה והוא נהרג. מודי הותיר אחריו את מינה, אשתו, והיא בהיריון. **אבי לניר** הוא טייס הקרב הישראלי הבכיר ביותר שנפל אי פעם בשבי האויב הסורי. הוא מסר את נפשו תוך עינויים קשים בשבי הסורי ולא הסגיר את סודות המדינה

אבי לניר

נפל ביום י"ז בתשרי תשל"ד
13.10.1973

בנושא הנשק שהיה לישראל ושמעולם לא הודתה בקיומו. על מעשה זה ניתן לו עיטור העוז. לניר התגייס לצה"ל בשנת 1959 והיה חניך מצטיין בקורס טיס. באפריל 1967 הוזנק לניר ליירט מטוסי מיג סורים שחדרו לישראל. במהלך הקרב הופלו שישה מיגים, ולניר

דלק אחרי מטוס מיג 21 ופתח עליו באש מטווח של 200 מטר. המטוס הסורי התפוצץ ומטוסו של לניר כוסה בשכבת פיח. על אף הראות הגרועה הוא הצליח לחזור לשטח ישראל. ב-1971 מונה לניר למפקד טייסת 101 בחצור. במסגרת שירותו השתתף בכ-200 גיחות קרב, במהלך הפיל שלושה מטוסי אויב מסוג מיג. במהלך מלחמת יום הכיפורים, ב-13 בינואר 1973, הוזנק לניר למשימת יירוט בעומק השטח הסורי, ובדרכו חזרה נקלע למארב טילים. הוא הצליח להגיע לשטח ישראל על אף שנפגע מטוסו, אך לרוע מזלו, הרוח הסיטה אותו לכיוון השטח הסורי והוא נשבה. למרות ניסיונותיו לחלץ את

טייסת "הגולגולות"

טייסת 101, שמכונה טייסת הקרב הראשונה, נקראת טייסת "הגולגולות". לשאלתנו מניין השם, השיב המפקד שהשם ניתן לה על פי הציור שהופיע בסמל הטייסת, שעוצב באחד מערבי הטייסת בעת בילוי בפאב בתל אביב. טייס מקליפורניה בשם סטן אנדריוס, ממתנדבי חו"ל, צייר את הסמל לראשונה על גבי פיסת נייר בדלפק הבר. הוא הוצג למפקד הטייסת הראשון, סא"ל מודי אלון ז"ל, אך הוא לא אהב את הציור והציע במקומו את העקרב.

בסופו של דבר נבחר ברוב קולות סמל הגולגולת, והוא עיטר את חרטום המטוסים, ומשנות ה-50 ועד היום הוא מעטר את זנב המטוס. סמל העקרב נבחר לייצג את סמלה ואת שמה של טייסת העקרב, טייסת 105, שהוקמה כשנתיים לאחר מכן מתוך אנשי טייסת הקרב הראשונה, 101.

ידע שהסורים והמצרים עומדים לפתוח במלחמה. ביום כיפור, המטוסים ברמת דוד ובכל חיל האוויר היו מונעים עם פצצות ומוכנים לתקיפה. אך האמריקאים לא הסכימו לתקיפת מנע של המטוסים, אלא לתקיפת הגנה. וכך החלו לפרוק את הפצצות, וההפתעה לא אחרה לבוא – מטוסי האויב החלו בהתקפה מהאוויר ומהיבשה, ולחיל האוויר, שכבר פרק את הפצצות, לקח זמן להרכיבן

עצמו ולרוץ לכיוון הטנקים הישראליים, שחשבו שהוא טייס המיג, הקיפו אותו חיילי קומנדו סורים, והוא נצפה מוכנס לנגמ"ש ונעלם. היו ניסיונות מצד גולדה להשיב אותו ועוד 27 טייסים ארצה, אפילו תמורת ויתור על שיא החרמון, אך לשווא. ב-9 ביוני 1974 החזירו הסורים את גופתו המעונה. באפריל 1976 הוענק לנזיר עיטור העוז: "סגן אלוף אברהם לניר ז"ל נאלץ לנטוש את מטוסו, צנח והגיע חי לקרקע, נתפס ונלקח בשבי ושם עונה למוות על ידי חוקרי, ולא חשף כל מידע. במעשיו אלה גילה אומץ לב, נאמנות והקרבה עילאית. על מעשה זה הוענק לו עיטור העוז".

סא"ל רוני שלומי, המכונה "המצפן של הטייסת". בנם של רעיה ועזרא, בן קיבוץ משמר העמק, מפקד טייסת 101. נהרג בתאונת אימונים בשנת 1995. יחד עימו

נפל גם הנווט סרן יובל בנימין ז"ל. על רוני אמר מפקד חיל האוויר, אלוף תומר בר: "רוני לימד אותי לטוס, ללחום, להיות מדויק, לתחקר טעויות, ללמוד מהן ולהשתפר.

רוני שלומי

נפל ביום כ' בתמוז תשנ"ה
18.07.1995

הפרטים, בפיקוד מקצועי,

אכפתי ואנושי, שתמיד נלווה לו חיוך. השפיע עליי ועל רבים כל כך בחיל האוויר. גם לאחר מותו, דמותו והחינוך שהטמיע בי המשיכו ללוות אותי במסלול התפתחותי. עליו ועל אחרים ציטט את דברי חנה שנש: "יש אנשים שזיו זכרם מאיר כאשר הם עצמם אינם יותר בתוכנו. אורות אלה המבהיקים בחשכת הליל – הם הם שמראים לאדם את הדרך".

לשאלה הנוקבת היכן חיל האוויר במלחמת יום כיפור, השיב המפקד נ' הצעיר (שעדיין לא נולד אז) שבאותו יום, וגם לפני כן, מצב הכוננות היה בשיאו. צה"ל

"הכל אנשים"

בחודש אוקטובר התקיים בבסיס חיל האוויר רמת דוד אירוע לציון 75 שנה להקמת הטייסת. בטקס ציין מפקד הבסיס, אל"מ א': "טייסת 101 היא סמל, היא תשתית שעליה אנו מחנכים את אנשינו בכל הדורות ובכל המקצועות, לעיתים שעת מבחן קשה, לפעמים פרק חלוצי במרחב הלא-נודע. תקופות של בניין כוח ומוכנות, או משבר – ואחריו הוכחה שניתן לקום ולנצח. צבירה איטית של חוויות, לקחים, שיאים, צלקות וחברים לדרך. והכול אנשים". לדבריו, השיעור שלומדים מלוחמי 73 הוא שיעור יקר ערך, שיעור בפיקוד, באומץ ובכוח להתמודד, בלמידה במהלך לחימה, ביכולת לקום אחרי נפילת מפקד הטייסת ולהמשיך להילחם. ותיקי הטייסת הם התשתית והבסיס, הם הענקים שעל כתפיהם עומד הדור הזה.

ותיקי טייסת 101 באירוע | צילום: שי שלחוב

להגנה על מולדתנו כחלק מחיל האוויר הישראלי. במהלך 75 השנים, הייתה התמודדות עם אין-סוף קשיים ואתגרים, סערות וכישלונות. והעולם השתנה, אבל דבר אחד נשאר קבוע: הנחישות האיתנה של הלוחמים להגן על האומה, על העם ועל הערכים, וקריאה מהדהדת בליבו של כל חבר בטייסת להגן על הבית.

חברי המערכת בביקור בבסיס עם מפקד טייסת הקרב 101. מימין: שמואל אגבר, אריאלה-ידידה ברגהש, המפקד נ' ורינה זינדני

מחדש. אומנם הוא התעשת, אבל היה כישלון רציני. חיל האוויר המריא לתקיפה המתוכננת מראש מול סוללות, וכשמשיך לתקיפה גילה שלא כל הסוללות הן כפי שהמודיעין דיווח. הכשל היה של המודיעין והשלכותיו היו קשות: שישה מטוסים ננטשו ורק סוללה אחת הושמדה, טייסים ונווטים נלקחו בשבי וחלק מהם נהרגו. כישלון זה נצרר בתודעה של חיל האוויר. ולשאלה הכואבת על המשפחות השכולות של טייסת 101, השיב המפקד נ' שהטייסת שומרת על קשר הדוק ורצוף עם המשפחות השכולות, היא מלווה אותן לאורך השנים ביום הזיכרון הלאומי ובימי הזיכרון הפרטיים. השנה יתקיים טקס מרשים לזכר מודי אלון, תיחשף אנדרטה לזכר מבצע ולווטה – הבאת המטוסים בשנות ה-40 – ותצא משלחת למונטנגרו עם בתו של מודי, מיכל, שנולדה כחצי שנה לאחר שאביה נהרג.

לדברי מפקד הטייסת ס"ל נ', לפני 75 שנים נולדה מורשת של מסירות, אומץ ומחויבות בלתי מתפשרת

שחר רוזנברג

נפל ביום כ"ח בשבט תשנ"ז
04.02.1997

"שחיק" ילד אהוב שלי

מי מאמין שכבר 27 שנה שאתה לא איתנו ומאז, הרבה ימים מקבלים משמעות אחרת. הזיכרונות ממך חזקים יותר מתמיד בתקופה הזו. אני כותבת לך וחושבת מייד על יום לידתך, ובו זמנית נזכרת ביום הנורא ביותר שבו נהרגת.

כעת נשארים עימי רק זיכרונות ותהיות אינסופיות על מה שהיית יכול להיות. אך למרות זאת הבית מתנהל נורמטיבית... כן שחיק, המשכנו בחיים, כי כנראה אי אפשר אחרת, לא יכולה לתת לעצמי ליפול, צריכה לשמור על משפחתנו הקטנה, המשפחה שכל כך אהבת, בתוספת כל אחייניך שלא הכרת אבל בטוחה שהיית "מת עליהם" תרתי משמע.

מתגעגעת אליך ילד שלי, לצחוק, לחיוך, לנוכחות שלך שמילאה את כל חלל הבית עם כניסתך. אז תשמור עלינו משם, ילד יקר שלי, ואני מבטיחה לך להיות חזקה. אוהבת אותך.

דבורה רוזנברג

אמא של שחר ז"ל

מקסים ריז'קוב

נפל ביום ד' בחשון תשפ"ד
19.10.2023

אגדת מקסים

באולימפיאדה. עכשיו אני ממש מתחרטת שלא התראינו הרבה לאחרונה, אני בעבודה, הוא בעבודה, אני לא אתקשר היום, אני אתקשר מחר. אבל לצערי, כאלה הם החיים, אולי לא יהיה מחר!

כבר מהדקות הראשונות של אוקטובר מקסים יצא למילואים. הוא אמר שגם אם לא היו מתקשרים אליו הוא היה מתגייס. לא ידענו כלום. הוא כתב לי שהכול בסדר ושלח תמונות, הם נשלחו לגבול עם עזה כדי לפנות מחבלים, ראינו שמשוה נורא קורה שאפילו מקס הפסיק לחייך, ואז הוא אמר "זה היה מפחיד לראות את כל זה" שבוע לאחר מכן הועבר לבסיס שלו בשומרון, שם עבד לעיתים קרובות, קיבל כמה שעות לחזור הביתה לראות אותנו ולנוח. כמו תמיד אמר, אמא, אני בסדר, אל דאגה, ולא דאגתי, בטחתי בו ואם מקסים אמר כך אז כך זה יהיה. לא היו רמזים לצרות.

ב-19 באוקטובר הייתי בעבודה, הייתי במצב כזה של דיכאון, צפיתי בחדשות כל הזמן. בערב קראתי ש-10 חיילי מג"ב עלו על מוקש, ואחד היה במצב קשה. בלב הרגשתי, ומיד התחלתי לכתוב לבני, אבל הוא כבר לא הגיב, כעבור שעה הגיעו לעבודתי באופקים והודיעו לי על מקסים. הבן שלי כמו תמיד, היה הראשון שנכנס לבניין הממוקש כדי לחסל את המחבלים ובכך הגן על כל חבריו ועמיתיו. מקסים הגיבור שלי, חי בליבנו כמו זיכרון שמאיר תמיד. גם אחותו הצעירה, בתי סשה, שירתה במג"ב, סיימה את לימודיה ובעלת תואר בקרימינולוגיה, תמיד רצתה לעבוד במשטרה אבל עכשיו הגישה מועמדות למג"ב. אני מאד גאה בילדים שלי, גם אבא שלהם היה במשטרה, אבל לצערי הוא נפטר לפני 11 שנים בגלל מחלה. גידלתי אותם לבד באהבה. מקס תמיד כתב לי כמה הוא אוהב אותי ושאני אדאג לעצמי. זכרו יהיה נצחי ובזכותו ובזכות החיילים נגיע לניצחון.

אולגה ריז'קוב

אמא של מקסים ז"ל

המשפחה שלנו עלתה לארץ בשנת 1996, באנו מהמזרח הרחוק, קמסומולסק-על-אמור. מקסים היה בן 3. בגיל 8 הוא הלך להתעמלות קרקע והגיע לשיאים בספורט הזה. תמיד לימדתי אותו להיות הראשון בכל דבר, והוא נשא זאת לאורך כל חייו. הוא תמיד היה הראשון בכל דבר לא משנה מה הוא עשה. אבל הוא מעולם לא שם את עצמו לפני אחרים, לא התפאר ביתרונותיו. מקסים היה מאד צנוע, עליז, ילד אדיב. תמיד חשב על אחרים, היה מאד אכפתי, מאד חברותי, מבריק. אף פעם לא היו לנו בעיות איתו. בהתעמלות, כל הבנות היו ליד מקס, הוא הופיע איתן והשתתף במופעי מחול.

לאחר הלימודים הלך לשרת בצבא במג"ב, לשרת בכוחות הקרביים. תמיד הייתי גאה בבני. בצבא הוא גם הגיע לכל השיאים, עבר הרבה קורסים, היה הכי טוב. מאחורי המראה הילדותי שלו הוא היה חזק, מיומן. לאחר שסיים את כל הקורסים בצבא, התחיל לשרת ביחידה מיוחדת של ימ"ס איו"ש. ידענו על זה, אבל מקסים מעולם לא סיפר לנו את הפרטים, הוא היה לוחם ממושמע - ראשית אי אפשר לחשוף את זה, ושנית הוא דאג לשקט הנפשי שלנו. הכול בסדר, היה אומר כשהיינו שואלים. הסרט "פאודה" נוצר על היחידה המיוחדת שבה שירת מקס, הוא היה מסתערב. רק אחרי מה שקרה למקסים מצאתי מילון ערבי, וממנו הבנתי שהוא לא היה לוחם רגיל. החברים שבאו להיפרד סיפרו שהוא היה אגדה ואין עוד כמוהו.

אחרי הצבא הוא עבד במשרד הביטחון. ילד מאד אתלטי, השתתף פעמיים במשחקי הנינג'ה ובין העונות הוזמן לעבוד שם. הוא בדק את כל ציוד הספורט על עצמו ולימד את המשתתפים איך לעבור את כל השלבים. למקסים היה חלום - ממש לפני המלחמה הוא סיים קורס עסקים, הוא רצה לפתוח אגף לילדים כדי להכין את הילדים למשחקי הנינג'ה. מקסים התחיל לעסוק גם בטיפוס צוקים ברצינות רבה, הוא הפך להיות הטוב שבטובים. הוא אמר לי שהוא רוצה להתחרות

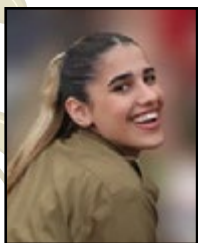

Максим легенда

גדת מקסים

Наша семья репатрировалась в 1996 году, мы приехали с Дальнего Востока, Комсомольск-на-Амуре. Максиму было 3 года. В 8 лет он пошёл на спортивную гимнастику и достиг больших высот в этом виде спорта. Я его всегда учила, будь во всем первым или уходи и это он принёс, через всю жизнь, он всегда и во всем был первым, чем бы он не занимался и чтобы он не делал. Но никогда не ставил себя в приоритете другим, не хвастался своими заслугами. Максим был очень скромным, жизнерадостным, добрым. Прежде, всегда думал о других, был очень заботливым. Очень коммуникабельным, светлым мальчиком. Никогда у нас с ним не было ни каких проблем. На гимнастике все девочки были рядом с Максом, он выступал с ними, участвовал в танцевальных постановках. После школы пошёл служить в боевые войска, в Магав. Я всегда гордилась и горжусь своим сыном. В армии он так же достиг всех вершин, закончил много курсов, был лучшим. За детской внешностью стоял сильный, ловкий, целеустремленный и бесстрашный парень. После окончания всех курсов в армии, стал служить в спец. подразделении Ямас. Мы знали об этом, но самих подробностей Максим нам никогда не рассказывал, он был дисциплинированным бойцом, во первых нельзя разглашать, во вторых, он беспокоился о нашем спокойствии. Все хорошо, как он всегда говорил. Фильм 'Фауда' создан о том спец. подразделении, где и служил Макс, он был псевдоарабом. Только после того, как случилось с Максимом, я нашла у него и словарь арабского языка и многое рассказали его друзья - сослуживцы, которые приходили проститься с Максимом. Они так и сказали, это наша Легенда, таких больше нет! После армии, работал в Министерстве обороны. Был очень спортивным мальчиком, два раза участвовал в играх Ниндзя. А между сезонами его пригласили там работать, он проверял на себе все спортивные тренажеры и учил участников, как проходить все этапы. У Максима была мечта, буквально перед войной, он закончил бизнес. курсы. Хотел открыть детскую секцию, по подготовки детей на игру Ниндзя. Так же Максим очень серьезно стал заниматься скалолазанием, стал лучшим из лучших. Говорил мне, что хочет выступать на Олимпиаде. Я сейчас очень сожалею, что в последнее время мало виделись, я на работе, он на работе, не позвоню сегодня, позвоню завтра. Но к сожалению, такова жизнь, что завтра может и не быть! 7 октября, с первых минут, Максим ушел в милуим. Сказал, если бы меня не позвали, я пошёл сам. Их отправили на границу с Газой, делать зачистки от террористов. Опять же, мы ничего не знали, писал мне, что все хорошо и присылал фотографии и только по глазам мы видели, что творится что-то ужасное, что даже Макс перестал улыбаться, потом он сказал, было очень страшно все это видеть. Через неделю, перевели на его базу, в Самарии, где он часто проходил милуим, дали пару часов, приехать домой, увидеться с нами, отдохнуть. Как всегда, мама, у меня все хорошо, не переживай и я не переживала, была в нем уверена, раз Максим так сказал, то так и будет. Ничего не предвещало беды. 19 октября, я была на работе, было такое состояние подавленности, все время смотрела новости. И уже вечером прочитала, что 10 воинов Магава, подорвались на mine и один в тяжёлом состоянии, моё материнское сердце сразу почувствовало, я сразу начала писать сыну, но он уже не отвечал. Через час ко мне приехали на работу, в Офаким и сообщили о Максиме. Мой сын, как и всегда, первым забежал в заминированное здание, для ликвидации террористов и собой защитил всех своих друзей сослуживцев. Светлая память моему герою! Максим живёт в наших сердцах и никогда не умрёт! Его младшая сестра, моя дочь Саша, тоже служила в армии Магав. Закончила учёбу, имеет степень криминалиста, всегда хотела работать в полиции, но теперь подала документы в армию, в пограничную полицию и хочет продолжать дело своего брата. Я очень горжусь своими детьми, их папа тоже был гордился, но к сожалению он умер, 11 лет тому назад, по болезни. Так получилось, что я воспитывали их одна, растила их в любви, Макс всегда мне писал, как он меня любит и чтобы я была осторожна и берегла себя. Наша память будет вечна и мы одержим победу, во имя наших сыновей и дочерей, которые пожертвовали своей жизнью, ради Мира и благополучия еврейского народа и государства Израиль. Амен и так и будет!

Olga Ritzkov
мама Максима

אושר שמחה ברזילי

נפלה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד
07.10.2023

אושר

אושר שמחה, כשמה כן היא:
ילדה של חיוך כובש, מלאת שמחת חיים,
ילדה חברותית ונאהבת,
ילדה שכולה נתינה והתנדבות למען הזולת,
ילדה עם שכלתנות מטורפת ומצוינות בכול,
ילדה עם ערכים של כיבוד הורים ואהבה אין סופית לאיה ולאחיותיה,
ילדה של גאווה ענקית.

אנו המשפחה מצדיעים לך על מה שהיית בחייך ובמותך.
היית גדולה בחייך וגם גדולה במותך.

ליאור ברזילי
אבא של אושר ז"ל

איתמר בן יהודה

נפל ביום כ"ב בתשרי תשפ"ד

07.10.2023

איתמר שלנו

אם ישאלונו: "הגידו, מה היה איתמר שלכם?" נאמר לכם שהוא היה גבר תמיר וחסון, כזה שנוסף בכך ביטחון. שהוא איתך ושתמיד יהיה איתך ושאינ לך מה לדאוג בכלל. עטור זקן בגוון הנחושת, עבות וסמך, היה כזקנו של אביו, טרם הלבנו שערו תיו.

איש צעיר שחיוכו דק, אבל מלא שביעות רצון שהכול מסתדר כפי שרצה, כמו החיוך שהיה לו אחרי שאכל ארוחה טובה וגדולה. תמיד אהב לאכול, כמויות שאי אפשר לדמיין בכלל. ואז, כשהיה שבע ומרוצה, היה מופיע חיוך קטן. איתמר נתן מקום לכול, נכון לשמוע ולסייע לכולם.

גם לנו, משפחתו, נתן מקום לפניו. הוא שם עצמו בקצה סדר העדיפויות, כאדם אשר יש לו די, שמסתפק במה שיש לו. שאחרים חשובים על פניו.

לעיתים נדירות היה כועס. כאשר היה נתקל באיוולת או באי צדק. כאשר ראה חזק מתנכל לחלש או פגש בסמכות מורים או מפקדים, המופעלת בשרירות לב. הוא שנא כוחניות לשמה. אז, היה כועס וזעמו רושף מעיניו. גופו היה נדרך ונדמה שהוא עוד יותר גבוה ועוד יותר חזק ושהוא יכול לחסל אותך בשנייה. די היה ליריב במראהו על מנת לסגת ולהתקפל. גם בזה היינו גאים בו שהוא יודע להשתמש בכוחו, גם הפיזי, על מנת לתקן עוול ולדאוג לחלש.

לא אחת היה מפעיל אותנו למען חבר כיתה או למען חיילים בצבא שהיו זקוקים לתמיכה. איתמר דאג לחיות נטושות, ציפורים פצועות, חתולים אבודים כי לבו היה חם, רך וחומל. דאג לפועל רעב ולזקנה כפופה תחת משא סליה.

כך היה גם עם פקודיו, דורש וסמכותי, קפדן אבל גם עובד ביחד איתם ודואג לצרכיהם, רב את ריבם מול הקצינים ומקשיב להם שעות.

לאיתמר היה גם חוש הומור, ובעיקר חוש הומור עצמי, ידע לצחוק על עצמו ולשתף אותנו בבדיחות העצמיות. הוא הכיר בערכו, אבל נהג בצניעות וענווה.

בלוויה, שמענו מכרינו את ההספדים של אחיו ושל אימו ואחר כך, אמרו לנו שהוא ממש כמונו, כמו אימו וכמו אביו. לקח מכל אחד מאיתנו את הדברים הטובים ואת הלב הגדול. אבל האמת, שהוא היה גרסה מוצלחת מאיתנו.

איתמר ראה אותנו וראה את סובביו, את רוחם - אם שחה ואת הקשיים. אין זה דבר של מה בכך, לראות את זולתך בסבל ובכאבו. הוא ידע לתת טפיחה וחיבוק, לעודד ללא מלים.

הייתה בו סבלנות לחכות לדברים שיצליחו ברבות הזמן, אורך רוח לתת לדברים לקרות. איתמר היה אהוב ועכשיו הוא איננו ואנחנו מתגעגעים כל כך.

דורית ויורם בן יהודה

הורים של איתמר ז"ל

דן ניסים

נפל ביום ג' באב תשל"א
25.07.1971

אל תלך

שעת לילה מאוחרת, לא מצליחה להירדם.
הטלוויזיה דלוקה, 7 באוקטובר, התמונות קשות
הסיפורים כאילו נלקחו מסרט אימה.
הנפש מרוסקת, והלב לא יכול יותר להכיל,
וברגע של חידלון צללתי לתוך הזיכרון
לחפש מזור ומרפא לנפש פצועה.
ואתה, אחי דן האהוב, הופעת במלוא הדרך
גוף שרירי, חסון ואיתן
משענת לאחותך הבכורה הרצוצה.
יחד הפלגנו נדוד אל נחל שורק,
אח ואחות עם כריך ביד, שהכינה אמא,
שנינו רכונים, מביטים במים ובחלוקי הנחל
וברגע של שובבות, מיידים חלוקי נחל
הרחק במים ונהנים מהגלים סביבם.
וכדי להרשים אותי טיפסת כמו טרזן על עץ האקליפטוס
'לראות את הארץ היפה מלמעלה' אמרת.
אהבת את הטבע, את הנוף ואת הארץ,
אהבת את האדמה שעליה דרכו רגליך
ואותי סחפת אחרך להרפתקאות, ובעיקר את חבריך.
זוכרת שלימדת אותי לרכוב על אופניים במטע התפוחים
ונפלתי ומאז לא רכבתי עליהם שוב.
כמה קילומטרים גמעת בדהרה על הסוס של דוד דוד.
אתה צוחק, גם אני.
בטח נזכרת בחברך דגני,
שניסה לרכוב על הסוס ללא אוקף,
אך נפל בכל פעם מחדש.
זוכר איך סייעתי בידך מדי שבת
לצאת מהבית בגנבה, לשחק כדורגל בלי שאבא יבחין.
יצאת לבוש למשעי, כיאה לשבת, כדי לא לעורר חשד
ועל אדן החלון חיכו הנעליים ובגדי הספורט.
כמה שלוה ורוגע אני חשה בקרבך,
עיניי מחייכות ופניי מאירות רק מהמחשבה עליך.

לא, אל תלך, הישאר עוד דקה
אינני רוצה לחזור למציאות הקשה
טוב לי, רווח לי.
זוכר את סבא? היית אך בן ארבע.
אוף, לא רוצה להכניס עצב למפגש שלנו,
אבל המציאות מכריעה – הטבח בעוטף עזה.
כן, זה החזיר אותי לאסון שלנו,
בדיוק כמו היום,
בשנת 1956 רצחו מחבלים את סבא במיטתו
לעיני סבתא ובתם בת ה-9 שלמזלן ניצלו בנס,
ושנינו ראינו את הנורא מכול,
רצנו לשם וראינו את שלולית הדם.
סבתא סיפרה שנשבעת לנקום את נקמתו.
ורצה הגורל, הפכת ללוחם בסיירת חרוב
ובגופך הגנת על היישובים בגבול ירדן.
יחד עם חבריך מנעת חדירת מחבלים
ונפלת כגיבור ב-1971 ב"ארץ המרדפים"
כן, חלפו כמעט 53 שנים.
לגביך,
הזמן עמד מלכת, ואני ממשיכה ללכת.

רינה זינדני
אחות של דן ז"ל

הדר קפלוק

נפל ביום י"ב בשבט התשפ"ד

22.01.2024

הדר גיבור שלנו

הָדָר -
עֲבָרִי גַם בְּעֵנִי בֶן-שֹׁר,
אִם עֶבֶד, אִם הֶלֶךְ -
נוֹצְרֶת, בֶּן-מֶלֶךְ
בְּכָתֵר דָּוִד נֶעְטָר.
בְּאוֹר וּבִסְתֵר
זָכַר אֶת הַכֶּתֶר -
עֲטֹרֶת גִּאּוֹן וְתִגָּר

בלי להכיר את המילים המכוננות של זאב ז'בוטינסקי, עמדת בהגדרת השם שניתן לך. דעתן אבל ענו, הרפתקן אבל שקול, אדם של אנשים. תמיד חיפשת את החברה. בכתה ב' בלי מילה אחת באנגלית ביקשת ממני להשאיר אותך לבד בכיתה בפיניקס אריזונה, כדי להתחבר לחברים. בדרום אמריקה בטיול הגדול, התחברת בכל פעם למישהו אחר לעשות איתו/ה את האזור הבא. קיבלת משימה מאמא לארח חברה לדוד המיוחד והפכתם לחברים. בסוף השבוע האחרון היינו כולנו ביחד. שלשום עוד הכנת לנו סטייק אלה-הדר... כשדפקו בדלת אתה היית האחרון שחשבתי עליו. הרי התלוננת כל הזמן שאתם לא נכנסים ורק עושים שמירות. נזדמן לך לא מזמן לפגוש את עזרא יכין - הידוע היום כחייל הכי ותיק בצה"ל, ולקבל ממנו את ספרו - "אלנקם". עזרא מספר שכמחלק מכתבים בדואר הוא היה מעביר מכתבים של הבריטים ללח"י, ולכן לא העבירו אותו לתפקיד לוחם למרות רצונו. ככה גם אתה רצית את הלחימה, למרות שמה שעשית היה חשוב ומועיל לא פחות. בסופו של דבר נכנסתם. רק חבל שלא כמו עזרא, לא חזרת לספר על זה. בשבועות שלפני מלחמת ששת הימים סבא מרדכי וסבתא קטלינה התחתנו בזריזות על הספינה "תיאודור הרצל" מארגנטינה כדי לבוא לארץ במלחמה ולהילחם. אחרי שלושה שבועות בים הגיעו למצעד הניצחון. עכשיו אתה הגשמת בגופך וברוחך את משימתם. התלבטנו אם תצטרף לסבא מרדכי בבית הקברות במושב, בתור חלל צה"ל הראשון, אבל הרגשנו שלא רצית להיות המיוחד אלא להיות חלק מחבורת הגיבורים פה מסביב. עכשיו מה שיחבר אותך עם סבא זה מטס חיל האוויר ביום הזיכרון, שמעכשיו יעבור מעל שניכם. הדר, הצטרפת היום למשפחת הגיבורים מימי המחתרות, הגטאות ועד היום. עברנו יחד עכשיו בהר הרצל בשורה של חלקות מתש"ח. רצינו אותך איתנו, אבל עכשיו אתה פה. נוח בשלום על משכבך. תמיד נאהב אותך...

רונן קפלוק

אבא של הדר ז"ל

אריאל בן משה

נפל ביום כ"ב בתשרי תשפ"ד
07.10.2023

הכומתה האדומה מדם

הדפיקה בדלת של מוצאי השבת של השבעה באוקטובר 2023 - שם הבנתי שאתה נושא הלפיד של גבורת הלוחמים היהודים בראש ובראשונה. מופת לחמשת אחיך, מופת לפקודיך מהצנחנים 202, סיירת מטכ"ל, בעל הדרגה הגבוהה ביותר שלהם שנפלה במלחמת הקוממיות המחודשת הזו על קיבוץ רעים, וקציני העתיד גדלו על מורשתך בהיותך מפקד קורס גפן.

בטייל צבאי לבירקנאו אושוויץ, משם שרדה רותי בן משה ז"ל, סבתא שלך, כתבת "לא לעולם חוסן", זה יהיה הלפיד שלנו מדור לדור לשמור ולהישמר מפני הבאים עלינו לכולתינו.

נוח בני, עצום את עיני התכלת שלך... הכומתה האדומה מדם, תרתי משמע, עברה לאחריך, מפקד שביט, הדור הממשיך לתפארת מדינת ישראל...

אוהבת אותך הכי וגאה בכך תמיד.

גלית ולדמן

אמא של אריאל ז"ל

רותם אגבר

נפל ביום ל' בשבט תשנ"ט
15.02.1999

המוות והשכול מחבל עזה

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה מֹל הַסִּירִים,
זְמַזְמָה לָהּ "בּוֹא הַבֵּיתָה... בּוֹא הַבֵּיתָה..."
הוּא שְׁעֵמֶד מֹל הַכִּיּוֹר,
קוֹלְפֹן בֵּידוֹ לֵיד עֶרְמַת יִרְקוֹת,
הַמְמַתִּינִים בְּסִבְלָנוֹת לְתוֹרָם.

הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי, כְּנֶאֱמַר "פַּעַמִּים כִּי טוֹב".
יֹם הַכֹּנֶת הַקּוֹסְקוֹס הַלְאָמִי.
מָלְאוּ אֶת הַסִּיר יֶרֶק לְמֶרֶק שֶׁגָּדְלוּ הַשָּׁנִים בְּגִנְתָּם הַקֶּטְנָה, קִשּׁוּאִים, דִּלְעָת, בָּצֵל וְעוֹד...
עֶרְבָה אֶת כָּל הַיִּרְקוֹת בֵּיד רֶכֶה וְאוֹהֶבֶת.

עָמְדוּ הַשָּׁנִים לֵיד חֲלוֹן הַמִּטְבָּח וְהִצִּיצוּ מִבְּעָדוֹ.
"הוּא הִבְטִיחַ הַיּוֹם לְבּוֹא..." אָמְרָה.
"לָמָּה הוּא עֹדִין מִתְּעַכֵּב?" שָׁאל הָאֵב.
נִפְשָׁם יָצְאוּ מִתּוֹכָם מִדְּאָגָה.
הַסִּיטוּ אֶת הַיָּאוֹשׁ וְהִדְאָגָה מִלִּבָּם הַמְכּוּץ.
סָרְקָה שְׁעָרָה וְהוּא טִפַּח אֶת זָקְנוֹ וְשִׁפְמוֹ.
"הַקּוֹסְקוֹס מוֹכֵן, מִתְקַרֵּר" אָמְרָה.
הִמְשִׁיכוּ לְבִשָּׁל וּלְהַכִּין לְקִרְאָת בּוֹאוֹ שֶׁל בֵּנָם הַחֵיל.
הֵם עֹדִין עוֹמְדִים וּמִסְתַּכְלִים מִבְּעַד לְחֲלוֹן לְכוּן הָרְחוֹב הַצָּר.
מִנְסִים לְהִדְחִיק וּלְהִרְחִיק כָּל סִימָן שֶׁל לַחֵץ וּדְאָגָה.
הֵם הָרִי בִמְאִי הַצָּגַת הַחַיִּים.
בִּדְלָת דְּפִיקָה חֲרִישִׁית.
שְׁלוֹשָׁה קִצִּינִים עוֹמְדִים בְּמַפְתָּן הַבֵּית.
"לֹא!" אָעָקוּ בְּכָל גְּרוֹנָם.
"כֵּן".
"זֶהוּ בִנְכֶם יִקְרֶכֶם אֲשֶׁר נָפַל" לַחֲשׂוֹ.
"הַמָּוֶת הִגִּיעַ אֵלֵינוּ מִחֻבֵּל עֵזָה"
"וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ. בְּיָמִים הָהֵם בְּזִמָּן הַזֶּה!".

שמואל אגבר
אבא של רותם ז"ל

משה פלד

נפל ביום ג' באדר תשס"ב
14.02.2002

"קוקו"

כָּל הַיּוֹם רְצוֹת מַחְשָׁבוֹת
עַל מָה יְכַל הִיָּה לְקֵרוֹת
אִם לְטֶנֶק הוּא לֹא הִיָּה עוֹלָה
תְּגִידוֹ לִי, בְּבִקְשָׁה, מָה הִיָּה קוֹרָה.

הוּא הִיָּה אֲתֵנִי, חֵי וְנוֹשֶׁם
הוּא הִיָּה אֲתֵנִי, בְּרִיא וְשָׁלֵם
הוּא הִיָּה אֲתֵנִי, לֹא בְּרֹאשׁ אוֹ בְּלֵב
הוּא הִיָּה אֲתֵנִי, וְזֶה מָה שְׁכּוֹאֵב.

אֲבָל עַל הַטֶּנֶק עָלָה בְּמִהְרָה
כִּי רָצָה הוּא לְעַצֵּר מַעֲשֵׂה תוֹעֵבָה
קִבֵּל צֶל"ש וְהִמּוֹן שְׂבָחִים
אֲבָל מָה הַתּוֹעֵלֶת כִּשָּׁהוּא לֹא בְּחַיִּים.

בֶּן עֶשְׂרִים לְנֶצַח, הִגִּיל בּוֹ הוּא נִקְבֵּר
לֹא יֵרָאֶה עוֹד יוֹם, גַּם לֹא אֶת הַמָּחָר
שְׁכּוֹב בְּתוֹךְ אֲרוֹן שְׁעִטוֹי כְּלוֹ טְלִית
שְׁכּוֹב לֵילָא מַעֲשֵׂ וְלֵילָא תְּכֵלִית.

קוֹלוֹ לֹא יִשְׁמַע עוֹד, אִף לֹא צִחְקוֹקִי
וְשׁוֹב כְּבֹר לֹא יִרְקֹד לְצִלְיִי מִנְּגִינָה אוֹ תוֹ
וְאֵת הַטְּבַעֶת לֹא יַעֲנֵד לְבַחִירֶת לְבוֹ בְּנִשְׁוֹאִיו
וְעַל דַּעְתּוֹ כְּבֹר לֹא יַעֲמֵד, הָאִישׁ בַּעַל לֵב הַזֶּהָב.

עֲלֵם יִשְׂאֵר, לֹא יִגְדֵּל גַּם לֹא בְּיוֹם
אֶת עֵינָיו הַצּוֹחֲקוֹת הוּא יִמְשִׁיךְ לְעַצֵּם
וְלֵנוּ כֹּה קִשָּׁה לְהַתְּרִגֵּל לְרַעִיוֹן
שְׁאַנְחָנוּ נִתְּבַגֵּר וְהוּא יִמְשִׁיךְ לִישׁוֹן.

אֶת הַהֶרְגָּשָׁה בְּתוֹכְנוּ קִשָּׁה לְהַסְבִּיר
אֶת הַדְּמָעוֹת בְּעֵינֵינוּ קִשָּׁה לְהַסְתִּיר
וּבְרוּר לָנוּ שְׁלֵעוֹלָם לֹא יִחְזֹר
אִךְ אֶת דְּמוּתוֹ לְעוֹלָם נִזְכֹּר.

עדיאל זינדני

חבר של משה (קוקו) ז"ל

גיל זכריה

נפל ביום ט"ו באלול תשע"ה
30.08.2015

גבעת התפוחת

גבעה קטנה
מתפוחת עשויה
פרחים ססגוניים
ורעננים נקטפו
כמו החילים
מכסים אותה
בשלל פרחים
מעל המצבה
באהבה מנחים
אבלים מתקבצים
סביבה נעמדים
וישובים
זבים דמעות
על הפרחים
נוטפים-מרטיבים
ארשת פנים כאובה
מרכינים-שולחים
אליהם
בדמי ימיו נפל
בקרבות.

דני זכריה
אח של גיל ז"ל

השתנו הזמנים

התותחים רועמים
פיצוצים משתקים
בכל פנה נשמעים
הטלפונים הניידים
בקרבות מצלצלים
דאגות מציפים
הודעות נשלחות
לתשובה מחכות
הורים מדאגים
לבניהם חוששים
להתאפק לא יכולים
לשלומם חוששים
לא נותרים בביתם
רק מנקרים בלבם
כמו במלחמות עברו,
השתנו הזמנים.

גיא גולן

נפל ביום ג' באלול תשנ"ז
05.09.1997

סליחה

חמה יצאה מנרתיקה
קרניה הלמו בשמורות עיני
קמתי מיצועי, שטחתי תפלתי
בפני רבוננו של עולם, לא חסכתי מלה.
אך הוא, נתעלמה אֶזְנוֹ, אינו משיב.
עומד אנוכי בסכתי, זעתי נוטפת,
חובט ערבות במלוא כוחי, מסים הושענות.
הנה אורח קרב ובא
קרנים לראשו, קלשון בידו, עיניו בוערות.
חפנתי אזורי נחפזתי לקראתו.
אנא הכנס, השב נפשך במים זכים.
לאחר שְׁרוּה וְהָשִׁיב רוחו שאלתי.
לאן פני כבודו מועדות?
נח מבטו הלוהט עלי.
תוגה אפפה אותי כלי, דממתי.
משב רוח הניד כפות התמרים.
חמתי החלה בוערת בקרבי.
מה חפץ הנך ממני? שאלתי.
פצה האיש פיו ונשח:
את נשמתך באתי לאסוף
במצות אדוני, אלהיך.

הנח לי לבקש סליחה משונאי ואוהבי
שטחתי בתחנונים בקשתי לפניו.
עשה זאת במהרה, ענה, תכף אשוב,
אין זמני ביד, אדוני דוחק בי,
עוד נפשות לאסוף חובתי.
טרם פניתי למי ממכרי לבקש סליחתם
הנה שוב ההלך נצב מולי, עיניו בורקות,
תקוה אנכי כי הספקות עושות את שבקשתי.
הבט נא בפניה המאירות של הלבנה.
מאותות לי הן, סים משימתך במהרה.
על כן חייב אני לאוץ לדרכי,
הנפשות שלקטתי למסר לאדוני.
חשקתי שפתיים, השפלתי מבט,
אחזתי בחזקה בשתי ידי, שולי אדירתו
שחתי בלבי בקשת סליחה מכל אוהבי ומכרי
עת פסעתי אחרי לִפְגֵּשׁ אֶת בּוֹרְאִי, אֱלֹהֵי.

יורם גולן

אבא של גיא ז"ל

טוביה פיינגולד

נפל ביום י"ז באב תשל"ד
05.08.1974

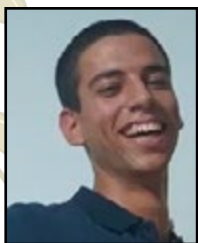
שטיפה

נקיתי את הבית
בדמעות החטופים
נקיתי את ביתי
כעבר חדש ימים של אבלות
והם עדין שם
בנוסף לאלף חללים ויותר
והרשימה עדין נפתחת
והיד רושמת
מי לחסד ומי לרחמים
מי למיתה ומי לשרפה
מי ליתמות ומי לחיים בסבל.

לי יש עדין בית
ברחוב יפה
והם
לא יודעת היכן הם
פעם ראשונה בחיים
שאני בוכה
והדמעות חונקות
ובלתי נראות
אפשר לומר שנפשי נחטפה

שושנה יוג

אחות של טוביה ז"ל

איתי סעדון

נפל ביום י"ח בחשון תשפ"ד
02.11.2023

יכולתי להניח אותו על המיטה. ניסיתי בכל כוחי להירגע. לעצום עין אפילו לשעה, ידעתי שעוד שעות קשות לפני ואם לא אעשה זאת, אקרוס. לא רציתי לקרוס. רציתי להיות. לחוות כל רגע בחוויה הקשה, לתת לדברים לחדור היטב להכרה.

ואז הוא הופיע. זה לא היה חלום, הייתי בערות מלאה. הילד שלי בא אליי עם כנפי מלאך, הניח יד על כתפי, ליטף אותי כמו שהייתי אני מלטפת אותו בילדותו לפני השינה, ולחש לי בקול הבוטח שלו: "את לא צריכה לדאוג יותר אמא, בשבילי המלחמה נגמרה, אני במקום טוב עכשיו, את יכולה ללכת לישון".

הוא המשיך ללטף אותי ככה, בחילוף תפקידים שקרה לנו, לא הגיוני שאמא קוברת בן, לא הגיוני שבן מרדים את אמא. הגוף אט אט נרגע, הנפש שקטה והצלחתי להירדם.

לא ראיתי אותו מאז הלילה ההוא. אני מנסה לדבר איתו ולא מצליחה למצוא אותו. מנותק קשה. או שאולי זו אני שמנותקת. במהלך השבעה לא מעט אנשים סיפרו לי שחלמו עליו, אליי הוא לא בא יותר, לא בערות ולא בחלומות. אני מחכה.

ליאת שדה סעדון

אמא של איתי ז"ל

שלושה מלאכים במדים

שלושה מלאכים במדים דפקו לי על הדלת בלילה הנורא ההוא. צעקתי עליהם שאני לא מוכנה, שילכו מפה. ונסוגתי אל תוך הבית. תופסת את מיקה שיצאה בבהלה מהחדר ומיד הבינה. הם נשארו לעמוד על סף הדלת הפתוחה, ואני המשכתי לצעוק: תלכו מפה! אני לא מוכנה!!! הם לא הלכו, אבל גם לא נכנסו פנימה. המשיכו לעמוד בשקט, מכבדים את המעמד, אפילו יראים ממנו. הרגישות הזו מצידם נסכה בי ביטחון. רק אז אישרתי להם להיכנס.

יש סדרת שאלות שדורשת מענה מהיר באותו מעמד נורא. כמו האם לבצע קצירת זרע, להחליט על מועד ומקום הקבורה, על אופי הלוויה, וגם: "הפנים שלו שלמות, תרצו להיפרד ממנו?"

אייל ואני הסתכלנו זה על זה והנדנו ראש אחד לשליה, ומיקה אמרה: אני רוצה.

את בטוחה? שאלנו, למה?

כן, היא אמרה בביטחון, אני זקוקה לוודאות.

אז נסענו כולנו למחנה שורה להיפרד מאיתי.

בדיעבד, אני מודה לילדה החכמה שלי על האינטואיציה החזקה להבין שזה מה שצריך לעשות. אומרים שהשלב הראשון בעיבוד האבל הוא הכחשה. בכל פעם שאני מסרבת להאמין שלא אראה אותו יותר, שעולות מחשבות שזו בטח טעות והוא יחזור כשהמלחמה תיגמר, אני מעלה שוב את התמונה שצרבתי במוחי – הילד שלי מונח בתוך ארון קבורה, נראה ישן בשלווה, אני נוגעת בלחיו, היא קרה. כל אלה יצרו אצלי ודאות חשובה.

לאחר הפרידה ניסיתי לישון בפעם הראשונה. הדאגה העמוקה מאז נכנס לעזה התחלפה בתחושה לא מוכרת שאין לה מילה. הגוף שלי היה מכווץ באופן שאפילו לא

שלו ברנס

נפל ביום כ"ב בתשרי תשפ"ד
07.10.2023

תבוא בחלום

שלו,

יותר מ-60 יום עברו מאז ה-7.10, יום נורא.

אני עם אמא יום יום. אין לך מושג כמה אנחנו מתגעגעים אליך.

כולם מספרים לנו כמה היית מתנדב לעזור תמיד, תמיד ראשון לקפוץ למען האחר ולתת בלי תמורה, כמה נקי ומסודר היית, כמה תמיד הצניעות והענווה, התכונות שכל כך היו חלק בלתי נפרד מהדרך שלך.

סיפרו גם שתמיד אתה מצטיין, תמיד בולט לחיוב ושכל המפקדים שהכירו אותך תמיד אמרו שברנס הוא גולני בנשמה.

ואנחנו שומעים ושומעים והאוזן רוצה רק לשמוע עוד... ואנחנו כלל לא מופתעים, מגיל קטן היית חבר אמיתי לחברים שלך, תמיד כיבדת את הוריק ואת משפחתך, תמיד שמרת על האחים שלך, גם בבית הספר הצטיינת.

אנחנו רוצים שתדע שאנחנו יודעים שאתה איתנו, שהנשמה שלך איתנו בכל רגע ובכל מקום, יודעים שאתה שומר ומשגיח מלמעלה.

אנחנו רוצים שתבוא גם בחלומות כמו שאתה מגיע ומרגיע ואומר שהכול בסדר. גיבור ישראל, הצלת המון חיילים בשבת הזו, ובזכותך הם חזרו הביתה ואנחנו גאים בך גולני שלנו.

אופיר מור

חבר של שלו ז"ל

סופיאן דגש

נפל ביום כ"א בטבת התשפ"ד
02.01.2024

תמיד בראש

תמיד היית הראשון בצבא, גם בפעילות הפיזית וגם בעיונית, אבל לא, לא ידענו את זה וגם לא היית אומר לנו את זה, כי בכל פעם שהיית מגיע הביתה רצית רק ליהנות מהחיים ולשבת איתנו כאילו אין מחר.

בחרו בך לצאת לקורס מפקדים, פיקדת על חיילים ודאגת להם מכל הבחינות, הלכת איתם מסעות, עשית איתם פעילויות, היית דואג להם שישנו לפניך, יאכלו לפניך, ועשית איתם שיחות נפש ועישנת איתם סיגריות, היית כמו אח בשבילם ועברת איתם הרבה מקומות... וכמה שהיה לך קשה לא היית מספר את זה. הכאב היה שרוי בליבך. ורצית להיות תמיד ראשון, והקרבת את עצמך ובהכול היית ראשון.

היה לך משפט שתמיד היית אומר "לא אכפת לי". ובאמת לא היה אכפת לך משום דבר חוץ מלהנות בחיים ולחיות ולצחוק. תמיד רצית להיפגש עם כל המשפחה. גם הילדים הקטנים אהבו להיות לצידיך. תמיד רצית לחזור הביתה ושנשב אצלך במרפסת עם כולם. אפילו סבא שלך היה יושב איתך ומעשן איתך סיגריות והייתם מדברים על החיים.

כמה אהבת חיות. היית מחובר לכלבים שלך ולחתול שלך, מאכיל אותם בידיים שלך ומחלק להם את המנה שלך. הם היו חלק ממך ואתה חלק מהם. אין סוף להגיד עליך ועל כמה שהיית בן אדם טוב. אף אחד לא יבין אם לא היה בסביבתך.

סח'ר דגש

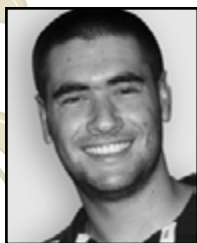
דודו של סופיאן ז"ל

ילד זהב וחייכן, הילד עם השיער הבלונדיני הזהוב, הגבות השחורות ועיני הדבש, נפש טהורה. אומנם אני דוד שלך, אבל אף פעם לא קראת לי דוד כי גדלנו ביחד, שיחקנו ביחד, אכלנו ביחד ורבונו ביחד. היית עשיר בכל התכונות הטובות. מאז שהיית קטן היית יצירתי, בנית לנו בתים קטנים מקרטון כדי שנשב בפנים ונשחק ונדבר על הכול. תמיד רצית לשחק ולרוץ ולצחוק, והיית ממציא לנו משחקים שלא הייתי חושב עליהם אפילו.

לב אמיץ היה לך. היית ילד שלא יודע מה זה פחד, לא היו לך פחדים. מאז שהיית קטן אהבת הרפתקאות, זה היה בדם שלך. כשהיינו נוסעים לבריכה עם המשפחה היית מחכה לזרוק את עצמך למים בלי לחשוב פעמיים, אפילו שלא ידעת לשחות והיית קטן, אבל לך היה האומץ שאין להרבה אנשים. והחוכמה שלך. תמיד המורים אהבו אותך בבית ספר כי היית ילד חכם עם ציונים גבוהים כל הזמן, עד סיום הלימודים. ילד שאהב להתעסק במחשבים, וכל משחק חדש שהיינו משחקים תמיד היית הטוב ביותר, אף על פי שאני גדול ממך בגיל, אבל כמו שאמרתי, ילד מיוחד.

כולם אהבו אותך. יש לך יכולת וכישרון לעשות ולהצליח בחיים. יכולת להיות הכול, אבל לא היה אכפת לך, כי רק רצית לשחק וליהנות מהחיים כמה שיותר. ותמיד אמרת "החיים קצרים, אתה לא תדע מה יהיה מחר". בגיל 18 היינו בתקופת הקורונה. תכננת להיות עתודאי וללמוד, והתחלת בזה, אבל באחד הימים ישבת עם אבא שלך ואמרת לו שאתה רוצה להיות לוחם ולהגן על הבית ושנהיה גאים בך. תמיד רצית להוכיח לאבא שלך שאתה גיבור, והתעקשת להיות בקרבי על אף שהיית לך אופציה אחרת, כי היית בן יחיד, אבל גדלת על ערכים וצניעות.

איתי שרון

נפל ביום כ"ט באב תשס"ו
23.08.2006

הוא מבקש היא נענית
באמצע אוגוסט רגע לפני שמלאו לו שמונה עשרה שנים
הוא יצא לגבוש טיס
היא נפרדה ממנו בחבוק אוהב. תשמר על עצמך ילד
שלי אמרה
בדרכה לרכש לו מתנה ליום הולדתו שיחול ביום ששי
הקרב ובא
ביום חמישי לפנות ערב בחם הקשה מנשא
נמסרה הודעה קרה:
"במהלך גבוש טיס בדורום, נקבע מותו של איתי שרון
שמת ממכת חם.
איתי בן שמונה עשרה, הוא בנו של מוטי שרון ז"ל
שנהרג ב-1988 במשימה של שלום יהי זכרו ברוך לעלמי
עלמיה".
מאהבה גדולה של אבא ואמא וילד
נותן
אמא לבדה
עם כאב וגעגוע לשני אהובי לב
וחם השמש הקופחת
שנה אחר שנה.

רבקה רענן

אחות של מוטי ז"ל
ודודה של איתי ז"ל

מוטי שרון

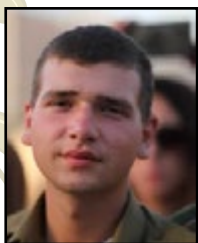
נפל ביום כ"א בטבת תשמ"ט
29.12.1988

אמא אבא וילד

אהבת נעורים מרגשת ומבטיחה
היא עלמה יפה שרק עברה לחיפה
הוא דמות מרכזית דומיננטית ותמירה.
עינים קורנות ועתיד מבטיח
הוא זכה בלבה היא בו
והרי את מקדשת לי בטבעת זו.
אחרי שנה הגיע תינוק
הלב כה רחב ואהבתם כה רבה
האור בעינים נמהל בדמעות של שמחה
והאשר הציף את הזוג הצעיר
והשמים האירו והשמש זרחה.
אמא אבא ותינוק תכול עינים,
לוא אותו לטיסה יקרתית וחשובה
הנחת אבן גבול אחרונה
הוא גאה, יש לו יד בשלום החדש שמתהווה,
הם נפרדו בנשיקה הוא לטף ברכות את ילדו
נתראה עוד כמה שעות הם אמרו.
ענני דצמבר כסו בצבעם האפרפר
גשם לא ירד

בצהרים השמש לפתע זרחה
ובבת אחת האידיליה נגמרה
ביום חמישי לפנות ערב
נמסרה הודעה קרה:
"בתאונה בגבול מצרים נהרג במלוי תפקידו קברניט
המסוק, בן 26 במוטו
השאיר אחריו אלמנה ויתום בן ארבעה חודשים יהיה זכרו
ברוך לעלמי עלמיה
אמא וילד וחיים של געגוע
מחפשים לזכר ולא לשכח
ובכוח מתוך כל הכאב, העצב והדמעות
נאחזים יחד ביפי החיים, הטוילים והשמחות,
כשאבהתו הנוכחת והחסרה נמצאת בכל.

דניאל שפרבר

נפל ביום כ"ב בתשרי תשפ"ד
07.10.2023

המלאך הגיבור

דניאל, דנדוש שלי, אהבת חיי

הילד הבכור שהפיץ והעניק לחיים כל כך הרבה אור, ילד של אמא, ילד אוצר, שהקדמת להגיע ולהראות לנו באיזה טוהר זכינו וזכה העולם, ילד יפה תואר, עם נשמה טהורה וטובת לב. חכם ודעתן, ידעת להבדיל בין טוב לרע ושתמיד בחרת בטוב, נאמן לעצמך ולערכים שגדלת עליהם. ילד של שמחה וצחוק, בן שהסב גאווה גדולה ונחת לנו ההורים, לסבים והסבתות, אח בכור שעל נועם תמיד הגן, חזק וכיוון, וגם הציק לפעמים, כמנהגם של אחים בכורים.

דנדוש אהוב, תמיד הפגנת אחריות, רגישות, כבוד ונתינה, תמיד ראית את האדם שמולך וככל שהיית מופלא כך גם דרכך הענווה. וכמה שאהבת את החיים וידעת להנות ממה שהעולם ידע לתת. חבר אמת לחברי ילדות ולאחים בצבא. התגברת על כל המכשולים שהיו בדרך, בחרת להתמודד אל מול האתגרים ולא וויתרת, פשוט ניצחת. כל מי שהכיר אותך, אפילו מי שרק שמע עליך התאהב בך מיד, כי איך אפשר שלא?! דנדוש אהוב, גיבור ומלאך, מלך העולם שהעולם הפסיד. הגעגוע שורך מבפנים והלב מסרב להאמין, שבור לרסיסים.

הלוואי שהיה אפשר עוד חיבוק אחד אחרון, עוד תחושה קטנה ממך לזיכרון. נשמה טהורה שאתה, מגיע לך שיזכרו אותך וינציחו את הרוח שלך ואת גבורתך. לעולם נאהב אותך, לעולם נזכור אותך, לעולם נודה עליך. לעולם.

ליאת עציוני

אמא של דניאל ז"ל

מירב סדיס

נפלה ביום ג' באייר תשע"ט
08.05.2019

עוללים רכים ותמימים

אלהי האנושות השוכן שם במרומים
הצופה בעמים ובידיו הרחמים
אנשי רע פשטו על ביתם של עוללים ותמימים
עם שחר בעודם נמים
טבחו ללא הרף או הבחנה בכל אדם
ולא פקפקו בין דם לדם.
מעטים היו שעמדו בגבורה בטרם לבם נדם
ואחרים נאבקו ללא הרף באויב במרחב החם
ועתה: יתומים, אלמנים ואלמנות שרדו ונותרו
וישנם גם כאלה שטרם אתרו.
אך עמנו קים מאות של שנים
ויש בקרבנו אוצר של בנים
והמה משרים בנו תקוות להמשך החיים
ובכל חילנו ולוחמנו אנו גאים.
עוד נכוננו לנו ימים טובים ושקטים
בתקוות שיהיו הם רבים ולא לעתים
תמיד בלבנו ישמרו הנכחדים
והלואי ויעלמו מעולמנו רבבות הזדים.
עמנו איתן וישרד לעולמים, ויכניע כל אויב
גם בנפול בנינו שאת לבנו דואב
נמלא את לבנו בתקות שמחה ואור
ותמיד פנינו מפנים אל החפץ והדרור

דוד שומר

אבא של מירב ז"ל

שגיא גולן

נפל ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד
08.10.2023

האור של כולם

שגיא התעורר בבוקר השבת השחורה, ראה את החדשות הנוראות, קפץ כנשוק נחש, נפרד מאהובו, עומר וירד לבסיס לוט"ר. ארגן את הצוות ויצא להילחם בבארי. לאחר שהציל עשרות נצורים, נהרג על ידי בני עוולה מהחמס כשניסה להציל את מפקד לוט"ר, פחות משבועיים לפני חתונתו עם בחיר ליבו.

שגיא לא רק היה מצטיין סדרתי, הוא התנדב בכל מה שרק ניתן. יו"ר מועצת תלמידים עירונית ברעננה, קיבל "אות רמון" על הצטיינות בלימודים ותרומה לקהילה, פעיל בארגון LEAD לפיתוח מנהיגות צעירה ועוד. בשנת שירות התנדב בארגון "קדימה" עם נוער בסיכון, התנדב ללוט"ר שם קיבל חניך למופת ובהמשך, כקצין, מצטיין הרמטכ"ל. סיים תואר ראשון ושני במסלול היוקרתי של פכ"ם בהצטיינות והתנדב בפעמונים.

אך מעבר לכול, שגיא הביא אור לכל מקום ועם כל אחד שאיתו נפגש. ידע להיות נוכח בכל מאת האחוזים ונתן תחושה לכולם שהוא האדם הכי קרוב אליהם. אינטליגנטי ורגיש בצורה יוצאת דופן.

המורשת שהשאיר אחריו תמשיך לצמוח ולהאיר, הן בחוקים שכבר התחילו להתקבל בכנסת והן בהשראה לעשיית מעשים טובים וטיפול בילדים ונוער בסיכון. התקווה והידיעה של כולנו הן שרוחו ורוח מעשיו ימשיכו להניע אנשים בדרכו, ויהיו כסחף המתגבר.

שגיא השאיר אחריו הורים אתי וגלעד, אח עוז ואחות ליאור ובן זוג עומר. השבר קשה מנשוא והגעגוע לא פוסק.

אוהבים אותך שגיא עד קץ כל הימים.

גלעד גולן

אבא של שגיא ז"ל

יצחק-יוסף (פיוני) וקסלר

נפל ביום כ"ו באייר תשכ"ז
05.06.1967

הנסיך הקטן מפלוגה ד'

אני מתחילה את סיפור פרק האובדן של אחי מסוף הסיפור, למעשה מהלווייתו של הסופר והמשורר יונתן גפן. תשאלו אותי, בוודאי, למה דווקא בחרתי להתחיל מהלוויה של יונתן גפן? יונתן גפן שירת את שירותו הצבאי בפלוגה ד', בגדוד 202 של הצנחנים, מחזור 65. גם אחי, יצחק וקסלר ז"ל, שירת בפלוגה ד', עד יום נפילתו ב-5.6.1967, היום הראשון לפתיחת מלחמת "ששת הימים". לפני כמה שנים, "מצאו" אותי החברה הנפלאים האלה. הייתי ביום הזה, ילדה בת 14 שנים, נשארתי כבת יחידה, ללא אחי היחיד. הם, החבורה הנפלאה הזו מפלוגה ד', אימצו אותי אליהם והכניסו אותי למשפחה המיוחדת שלהם – משפחת פלוגה ד'. הסתבר לי שהם חבורה מלוכדת. הם לא נפרדו מאז המלחמה ההיא. תוך כדי הצגת תמונות אלבום, דיבורים קטנים וסיפורי גבורה, הם לימדו אותי פרק בחיים. הבנתי מהם, מי היה האח שלי שאותו כמעט לא הכרתי. פתאום השתנתה אצלי תחושת המרירות והלבד. הרגשתי בעזרתם שיש אנשים שהכירו ואהבו אותי, את אחי. הוא לא נשכח ולא נעלם מהם לרגע. הם זוכרים אותו לאחר כל כך הרבה שנים שנפרדו ממנו. אחי נטמן בחלקה הצבאית בעיר אשדוד. במשך שנים, כאשר הורי היו עדיין בחיים, השתתפנו עם כל המדינה בטקסי יום הזיכרון הכללי. אך בשנים האחרונות חלה נסיגה בזיכרון. אחרי שיחה כואבת עם עורך "שיח שכולים", הפנמתי והבנתי שיש אפשרות לארגן אזכרה אישית דרך משרד הביטחון. מאז כל שנה ביום הנפילה שלו, המצוין ב-5 ביוני, אנו, המשפחה, עורכים אזכרה כאשר הצבא שולח מספר חיילים מהגדוד (גדוד 202 של הצנחנים), בלוי חזן צבאי ובהשתתפות החברים החדשים שלי שהיו בעבר חבריו של אחי. רק כאשר התחלנו לערוך את האזכרות הרגשתי פחות בודדה, בתוך האבל שלי. עלי להזכיר שנשאירתי יחידה מכל משפחתי. הוריי נפטרו לפני שנים, וחוץ מהמשפחה הגרעינית שלי, בעלי והילדים אין לי משפחה אחרת...

עדי הירש

אחות של יצחק ז"ל

תמונה עם חברים. יצחק וקסלר ז"ל עומד שני מימין

ישראל נפתלי

נפל ביום ט"ז בתשרי תשל"ד
12.10.1973

נומה ילדי

נומה נומה ילדי הקט
שכב ללא מורא וחת
תותחים רעשם ישמיעו ובקולם ירעימו
אתה ילדי הקט
אטם אֶזְנֶיךָ
סגר עֵינֶיךָ
בְּרִיסֶיךָ הַשְׁחָרִים
לא תִּחְזֶה בַּמְּרָאוֹת הַנּוֹרְאִים
נומה נומה ילדי הקט
עולם האֶפִּיל רַעַד.
בְּחוּץ מִלִּלוֹת בְּבִכֵּי רוּחוֹת
אֶל מוֹל הַרְשָׁע בְּאַנְחוֹת
ילדי מחמדי
איכה נִרְדַּפְתָּ הוּבַלְתָּ לַטֶּבַח כְּגִדִי
עת חמה שִׁקְעָה לַעֲת עֶרֶב.
לֹא תִקְוֶה כִּי מִחֹר תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ.
בְּשִׁיר עֶרֶשׁ לָךְ נָעִים/אֲנָעִים (?)
שִׁיר נֹגֶה מְלִבֵּי הַנֶּרֶד
יִוָּתֵר לֹא תִכָּאֵב לֹא תִפְחַד
בְּחֶם אֶהְבֵּתִי אוֹתְךָ אֶעֱטֹף
מִפְּנֵי הָרַע וְהַמֶּר
מֵעוֹלָם אֲשֶׁר עָלֶיךָ לֹא הֵגַן לֹא שָׁמַר
ילדי הקט
נומה נומה נום אֶל תִּחְרַד
עֵינֶיךָ הִיפּוֹת עֲצָמֶת לַעַד.

בת ציון בכר נפתלי
אחות של ישראל ז"ל

ג'ואד עאמר

נפל ביום כ"ד בתשרי התשפ"ד
09.10.2023

ג'ואד אחי

מתינוק יפה תואר ועד גיבור שנפל, עברו 23 שנים ו-9 חודשים בהם עברת לא מעט, הספקת לעשות דברים שאנשים רק חולמים עליהם. בשנות חיך ראית עולם, טסת לארה"ב פעמיים, לאיטליה, לקפריסין ועוד טיילת המון בארץ. הטיולים שלך מבוקשים, ועל מנת לטייל איתך צריך להיכנס לרשימת המתנה ארוכה.

בכל נחל, ואדי או הר תמיד הובלת, הרעיון לצאת לטייל או לבלות תמיד הגיע ממך. עשית אימוני קרוספייט ואימנת אנשים רבים, הספורט היה חלק בלתי נפרד מאישיותך. כל צחוק או חיך מזכיר לי אותך, אחי, תמיד היית שמח, אני לא זוכר פעם שלא היית מחיך. החיך היפה שלך והאווירה סביבך הם שחיזקו את הקשר במשפחה שלנו, תמיד היית המגשר, המגבש וגורם השמחה והצחוק בבית.

אין יום שלא השרית עלינו כוח ושמחה, אחי היקר, מעלותיך הטובות והמיוחדות השאירו חותם בלב של כל מכריך, אהוביך ואנשים שנקרו בדרכך.

היית תלמיד מצטיין ואחר כך חייל מצטיין ומוביל, קיבלת שלוש פעמים מצטיין תוך ארבע שנים. כבר מגיל 15 ג'ואד התחיל לטפל בסבא ולעזור לו. היה עוזר לו בשמחה בכל דבר אם במקלחת, בתספורת ובכל שבת עם קניית מצרכים לבית ועוד.

גם כשג'ואד התגייס לצה"ל במרץ 2019 והתחיל טירונות בבא"ח גולני, עדיין המשיך לעזור לסבא. בסוף הטירונות קיבל ג'ואד מצטיין פלוגתי והועבר לחטיבה 300. בחטיבה החל את דרכו בתור מש"ק משמעת, ובשנת 2021 קיבל אחריות על שטח אש 150, שם קיבל מצטיין מח"ט על המצוינות והמקצועיות שלו.

בחטיבה היה אהוב על כולם ומאוד רצו שהוא יחתום קבע, בתקופה זו חזר לבא"ח גולני על מנת להשלים לרובאי 05.

לאחר ההשלמה התחיל לנהל ממש את שטח האש. מפקדיו אהבו אותו וראו בו בעל אחריות רבה ומקצועיות גבוהה. לאור זה קיבל אחריות נוספת כמפקד חוליית הפיקוד של המח"ט והסמח"ט. במשך שירותו הוכיח מקצועיות וגבורה וגם בספטמבר 2023 קיבל מצטיין מח"ט לראש השנה בפעם השנייה.

גואד היה אמור להשתחרר באוקטובר האחרון והתכוון להתחיל ללמוד הנדסת חשמל. על אף שהגשים חלומות ומטרות לא הספיק להגשים את כולן. הוא נפל בקרב שבוע לפני השחרור שלו.

גאד עאמר

אח של ג'ואד ז"ל

ג'מאל עבאס

נפל ביום ה' בכסלו התשפ"ד
18.11.2023

קצין שאהב את חייליו

ימי האבל. כולם סיפרו על גבורתו ויצאת הדופן במהלך הלחימה בעזה.

ג'מאל היה ילד בן שש כשביקש מסבא שלו רובה כמתנה ליום ההולדת. זה מה שאהב מגיל צעיר. במלחמת לבנון השנייה, כשהיה רק בן שמונה, ביקש מאמא מדים צבאיים שיתאימו למידתו, הוא שם עליהם את דרגות אלוף משנה של אבא ועלה עם רובה צעצוע, הוא ואח שלו גדעון, ואמרו: יש מלחמה ואנחנו נלחמים. הם כיבדו כל חייל שעבר בכביש באוכל ואמרו: אנחנו נלחמים כי יש מלחמה ולכן לא יורדים למרחב מוגן כשיש אזעקה. בספר סיום הפנימייה הוא כתב: אני אהיה חייל בצבא, אני אתגייס לגולני, אך היה בצנחנים, אני אגיע לפחות לדרגת אלוף משנה, אך הספיק להגיע לדרגת רב סרן. ובאחת השאלות כשנשאל: איך אתה רואה את הסוף שלך, הוא ענה: אני אמות מכדור במלחמה, וכן, הוא נהרג, אבל משני כדורים.

ג'מאל היה מחובר להורי החיילים שלו. הוא דגל בסיסמה שקצין שאוהב את כל חייליו – ידאג לכל מחסורם. דאג לעדכן כל הזמן את ההורים בדבר העשייה של ילדיהם, לפני המלחמה ותוך כדי הלחימה ככל שהיה יכול. כתב להורים לפני שנכנסו לעזה: "הלחימה הזו היא לחימת קודש על קיום המדינה. חייבים להילחם. זו לחימה על קיומנו ואנחנו חייבים להחזיר למדינה את כבודה. זו מלחמה צודקת ועל כן אעשה הכול על מנת להחזיר את הילדים בריאים ושלמים אליכם".

נולד בשנת 1999 בכפר פקיעין, עד גיל חמש למד בגן בקיבוץ געתון.

בית ספר יסודי וחיטבת ביניים עד כיתה ט' למד בפקיעין. בכתה ט' השתתף בקורס מש"צים אותו סיים בהצטיינות. כתה י' עד י"ב למד בפנימייה הצבאית של בית ספר הריאלי בחיפה, סיים את הלימודים וקיבל תעודת מצטיין הפנימייה. כשהתגייס לצבא, עבר גיבוש מטכ"ל בהצלחה, אך בשל בעיה באוזניים חזר לצנחנים, טירונות, קורס מכ"ים והיה לוחם בגדוד 101. הוא יצא לקורס קצינים ובסיומו מילא תפקיד מ"מ טירונים וקיבל מצטיין חיטבת הצנחנים. לאחר מכן הדריך שני מחזורי צוערים בבה"ד 1 גדוד גפן. הוא חזר לגדוד 101 בתפקיד סמ"פ. לאחר מכן נבחר ע"י מפקדיו להיות מפל"ג הכשרות בסיירת מטכ"ל. בסיום השירות בסיירת מטכ"ל יצא לקורס מ"פים אותו סיים בהצטיינות. ביולי קיבל פיקוד על פלוגה ג' בגדוד 101.

ב-18/11/2023 נהרג בעת התקלות עם מחבלים בשכונת שיח זיתון שבעזה. הוא לחם למען ההגנה על מדינת ישראל בלחימת הקודש והחזרת הכבוד למדינה. ג'מאל היה תמיד ילד עם אופי של מנהיג. הוא אהב את החיים ואהב את האנשים. היה ילד שובב שאהב לעשות חיים ולהיות מוביל בין כולם. תמיד דאג לכולם – הפרח שבחבורה. התנדב תמיד לכל משימה ולכל עשייה בכפר, בפנימייה ובפעילות חברתית. תמיד דאג לחיילים שלו ואהב אותם. חלק גדול מהסיפורים על אופיו המיוחד שמענו מהורי החיילים שהגיעו לנחם אותנו בתקופת

הרוג ואחד פצוע. הוא ניסה להוציא מהאוזן שלו את אזניית הקשר אך לא הצליח. הוא חייך את החיוך המיוחד שלו ומת, חייך ומת.

ג'מאל נהרג כגיבור. הוא נלחם למען המדינה וכדי להחזיר את כבודה שנרמס ב-7 באוקטובר. הוא נהרג כפי שניבא לעצמו בסוף י"ב. הוא כתב לאחיו ולחבריו, שהוא מעדיף למות במלחמה הזו על כבוד המדינה, והוא גאה על כך. הוא אמר לי לפני שנכנסו לעזה: "אבא, זו מלחמה צודקת וקשה, אך אעשה הכול כדי להחזיר את החיילים שלי בריאים ושלמים, אך תזכור אבא, שיכול להיות שלא אחזור מהמלחמה הזו, במידה שלא אחזור תהיה גאה בי, כי זו גאוה למות למען המדינה".

ג'מאל נהרג ביחד עם בנימין הנגבס"ט, בנימין היה בחור חרדי שעלה מארה"ב וחי בבית שמש. שחר הקשר שלו, בחור דתי מירושלים, היה חבר טוב של ג'מאל, הם תמיד היו ביחד ולא נפרדו עד מותם. בחור דתי מירושלים, בחור חרדי מבית שמש, בחור דרוזי מהגליל – שלושם נלחמו כישראלים גאים והדם של שלושם התערבב.

ענן עבאס

אבא של ג'מאל ז"ל

על פי עדות המפקדים, ג'מאל היה תמיד חוד החנית של הלוחמים, הוא לא הסכים שמישהו יהיה לפניו, לחיילים אמר: אני תמיד הראשון, אם מישהו ייפגע, זה אני ולא אתם.

ההתקלות שבמהלכה נהרג הייתה של פלוגה א' ולא של הפלוגה שלו, אך כששמע על כך בקשר, רץ לחלץ את החיילים ולעזור להם. מעדות של אחד הכלבנים והסמג"ד שמענו שהוא רץ במהירות מטורפת, אפילו הכלב לא הצליח להשיג אותו. הסמג"ד סיפר שהוא עקף בריצה את האכזרית תוך כדי נסיעתה. סמל מפלוגה א' שנפצע סיפר: ראיתי מישהו מגיע בריצה מטורפת, הבנתי שזה ג'מאל ואז נרגעתי, ידעתי שהוא יציל אותנו, לא היה לי בכלל ספק. הוא הגיע, חילץ את הפצועים, ניהל חילופי אש מול המחבלים, ירו על הבית מסק"ר טנק נגד רימונים מטאדור ועוד. גם הכלב ששלח נורה ומת. ג'מאל אמר לכולם שהוא נכנס פנימה. יחד אתו נכנס נגביסט בנימין ז"ל והקשר שלו שלו, שחר ז"ל. הם ירו פעם נוספת על הבית ואז נכנסו, טיהרו חדר ונכנסו לטהר חדר שני, הם זרקו 3 רימונים לחדר ואז נכנסו. לצערי מחבל אחד לא נהרג, הסתתר בין שתי כורסאות. בכניסה הצליח ג'מאל לחסל מחבל אחד, אך המחבל, שככל הנראה לא נפגע, זרק רימון וירה צרור. שני כדורים פגעו בג'מאל, צרור נוסף פגע בבנימין ובשחר.

מ"פ שהיה מאחורי ג'מאל סיפר כי כשתפס את ג'מאל שנפצע, ג'מאל הספיק להגיד לו: נפצעתי, מחבל אחד

אמיר-שי פיש

נפל ביום י"ב בטבת תשנ"ד
25.12.1993

מבקרי המצבות

מחר יהיה האות הזה, נעלה ונפקד את כל הנופלים,
ביום של התיחדות על כל חללי כוחות הבטחון,
בהשתתפות בני עמנו ואזרחינו,
בכאב וצער בני המשפחות ששכלו את יקיריהם.

אנו השכולים, מודים לכל פוקדי קברות יקירינו הטמונים ב"עיר הנער",
מחד ההשתתפות האישית, ולו לטקס האזכרה בלבד,
מאידך "הפנינג" - מפגש החבר'ה, סביב קברי הנופלים.
זר לא יחוש ולא יבין זאת,
האחד - מבכה את זכר חברו שנפל, ותומך בבני משפחתו,
והשני - חולק עם חבריו/מאזיניו - את מעשה גבורת הנופל,
השלישי - נזכר ושח במהתלות הנופל,
הרביעי - מתייחד עם זכרו נתיב נפילתו,
והאחד המתעמק בציון שנחרט על המצבה!

אינו מאמין לאשר רואות וקוראות עיניו:
פלוני בן אלמוני נפל בקרב,
ובסמוך לו,
אחר - פלוני בן אלמוני נפל בפעילות מבצעית,
ואחר - פלוני בן אלמוני נפל במלוי תפקידו,
והאחר - פלוני בן אלמוני נפל בעת שרותו,
הקורא כתוב תמים זה מתקין משקפיו על אפו, נוגב עיניו ואינו מאמין לאשר נכתב,
ותוהה הגם בנפילת חיל קים מדרג?

מנקדת מבטו של השכול - האם קים שני בכאבם/אבלם/צערם והתמודדותם של השכולים בכל המדרג לעיל.
האם לא מוטב - כשם שהחלקות והקברים זהים ושונים
וכן אין הבדל בין קבורת רב-אלוף בסמוך לטוראי, המסמל שיוון -
האם לאחר 75 שנות עצמאות - לא מופיע ספור נפילת החלל בסמוך למצבה.
מבלי לקבע ולהנציח לדורות מדרג זה או אחר ובכך ליצר מדרג נופלים?!!!

אתי פיש

אמא של אמיר-שי ז"ל

דנה זמורסקי

נפלה ביום י"ב בניסן תשס"ד
03.04.2004

פקעות הזיכרון

כמו בכל שנה מתלבטת מה לכתב ומה לומר? איך עבר לו הזמן, איך עוברות שנים...
ואין מלים לתאר.
השורות הריקות של הדרך - לפני כתיבת המלים
ריק בהמתנה
משנה לשנה צועדות מלות הגעגוע והכאב
בתלמים שחרש לי הזכרון
נושא-נושא-משא
נקדה סוף
בלי אור - בלי נשימה
צריחה עם סימן קריאה!
כעס עם שלש נקדות... לשנות לחיריק שיניתי

אומרת ש"כואב"
כותבת שזוכרת
הקמטים צוחקים
כמו בשדה חרוש
טמנתי את פקעות הזכרון שלי על דנה
שורות שורות של כעס
עדרתי ונכשתי
ופזרתי את בכי לרוח.

משמרת את זיכרונה של דנה, קרוב קרוב לליבי, כמו תמיד בכל שנה
אוהבת ומתגעגעת.

אורית לוי
המורה של דנה ז"ל

עדי מאלכ חרב

נפל ביום ה' בכסלו התשפ"ד
18.11.2023

מניף הדגל

בזכות החינוך לעצמאות, אותו הוא שאב מההורים, ובשל רצונו העז להצליח, שמר במשך שנת הלימודים בכיתה ח' על פרופיל נמוך, כשהוא חדור מוטיבציה להתגבר על כל המכשולים שעמדו בדרכו, והיו לא מעטים, אך ביועו כי אין דבר העומד בפני הרצון, הצליח לסיים בהצטיינות את לימודיו ושפתו העברית אף הפכה להיות שגורה בפיו כאילו הייתה שפת האם שלו.

עם סיום לימודיו בביה"ס הירוק, הצטרף עדי למכינה הקדם צבאית "גל" בחיפה, במסגרתה הוא התנדב לעזור לילדים מוחלשים ובעלי צרכים מיוחדים. הוא עבר את הגיבוש לסיירות והחליט להתגייס לסיירת הנח"ל וסיים את המסלול בהצטיינות, וזאת כדרכו לאורך מסלול חייו הקצר אשר נקטע בטרם עת, על הגנה על המולדת-הבית.

ביום 7/10/2023 התעוררה מדינת ישראל לבוקר חדש, בוקר עצוב מאד שלא ידעו כמותו מאז ימי השטן הארור אדולף היטלר יימח שמו וזכרו. בוקר, שבו חיות אדם מארגון חמאס הטרוריסטי נכנסו מרצועת עזה ליישובי העוטף ורצחו ללא הבחנה זקנים, נשים וטף ואף עשו שמות ביישובים של עוטף עזה. עדי היה חשוף להרס ולתוהו ובהו ביישובי העוטף ולכל המראות המזעזעים שהשאירו אחריהם המרצחים הנתעבים מארגון החמאס. התנהגותם הזוועתית והבלתי אנושית של מרצחים נתעבים אלה לא הותירה בידי מדינת ישראל ברירה כלשהי זולת רדיפתם וחסולם של הטרוריסטים הנאלחים. לצורך כך נכנסו חיילי צה"ל לתוך רצועת עזה על מנת למגר את קיני הטרור, ולהחזיר שקט ושלווה לאזרחי המדינה. עדי, כאחד הלוחמים בסיירת הנח"ל, נכנס לרצועת

ביום 18/11/2023 תוך כדי לחימה ברצועת עזה ובטרם מלאו לו 20 שנים, נפל בננו האהוב והיקר מכול, סמ"ר עדי מאלכ חרב ז"ל. רצה הגורל שלא נזכה לחגוג עם עדי האהוב שלנו את יום הולדתו העשרים אשר חל ביום 23.11.2023 עדי הינו אחד מבניה המופלאים של העדה הדרוזית, אשר קשרה את גורלה בקשר בל יינתק עם מדינת ישראל, וזאת מתוך הבנה עמוקה כי זוהי גם מדינתנו עליה יש לשמור מכל משמר, מפני אלה אשר קמים עליה לכולתה.

עדי חונך עוד מילדתו על ברכי הערכים האנושיים הנצחיים... אהבת חנם הייתה נר לרגליו והפכה להיות אחד מסימני ההיכר שלו, וזאת כפי שהעידו עליו כל אלה אשר הכירו אותו או באו במגע עימו. מבית הוריו ינק את הנחישות, ההתמדה והחתיירה למצוינות, תוך שמירה קפדנית על צניעות וגילוי אמפתיה כלפי אחרים והתחשבות בזולת, כך שהאמרה "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך" הפכה להיות חלק ממהותו הערכית של עדי האהוב שלנו.

היה התלמיד הראשון מבית ג'ן אשר למד "בביה"ס הירוק" ברמת השרון, אך לא האחרון, שכן הוא היווה דוגמה ומופת לתלמידים אחרים אשר הלכו בעקבותיו. בכיתה ח' (שנתו הראשונה בביה"ס הירוק) היה צריך להתמודד לא רק עם השפה העברית כשפה שנייה, שכן הערבית הייתה שפת אימו, אלא גם להתמודד ביתר שאת עם התרבות והמנטליות החדשות, אשר הכבידו עליו בצורה שהוא לא העלה על דעתו לפני שהגיע לשם.

ה-7 באוקטובר אני מלווה משפחות חללים ומוסרת את החפצים והציוד האישי למשפחות, עדי היה החלל היחיד, שבין יתר החפצים שלו היה גם דגל מדינת ישראל שמור ומקופל היטב."

באחת השיחות האחרונות עם המשפחה עדי הבטיח להרים את דגל מדינת ישראל בחוף עזה, ואף לשחות בים של עזה, הוא לא רק הבטיח אלא גם קיים את הבטחתו זו.

עדי נפל בקרב בעזה תוך כדי הגנה על כלל אזרחי מדינת ישראל ללא הבדלי דת, גזע ומין. אנחנו המשפחה הגרעינית שלו, כמו כל בני העדה הדרוזית בישראל, חפצי חיים אנו. עיני כולנו נשואות לשלום בתקווה שלא נצטרך עוד לצאת למלחמות. עם זאת, ככל שמאן דהו יכפה עלינו מלחמה, לא נהסס לצאת אליה מתוך אמונה בצדקת הדרך, ואף לא נהסס להקריב את חיינו. במותו של עדי ציווה לנו את החיים המכובדים... אנחנו מאמינים בדרכו של עדי ומאמינים שהמחיר אותו שילם ושילמנו לא היה לשווא. אנו גם נדאג להנציח את זכרו בצורה שתעניק לו את הכבוד לו הוא ראו ויאה לזכרו של לוחם אמיץ אשר נפל תוך כדי הגנה על המולדת.

מאלכ חרב

אבא של עדי מאלכ חרב ז"ל

עזה ונלחם בעוז ובגבורה כשהוא חדור רוח קרב ואמונה בצדקת הדרך, ובתקווה לגדוע את הטרור החמאסי מיסודו. אך הגורל רצה אחרת והוא נפל בקרב כגיבור, תוך כדי הגנה על המולדת. הוא בן הזקונים אחרי ארבע אחיות ואח למשפחת מאלכ וסלוא חרב הדרוזית, שממנה שאב את אהבת האדם באשר הוא והאהבה למולדת. אביו מאלכ ג'מיל חרב, שייבדל לחיים ארוכים, אשר שירת גם הוא בצה"ל ואף נפצע תוך כדי קרב במערב ביירות במהלך מלחמת שלום הגליל, החדיר בו את אהבת המולדת ואת רוח הלחימה למען הגנה עליה בכל מחיר שיידרש. אמא של עדי סלוא חרב-שופי שתבדל לחיים ארוכים, הייתה מחנכת של דורות במשך תקופה מבורכת של 35 שנים.

על עדי ניתן לומר כי צדק טשרניחובסקי כשאמר: "האדם אנו אלא תבנית נוף מולדתו", שכן כל אשר עשה עדי במהלך תקופת חייו הקצרה, אך המלאה, בהרבה תחנות מעניינות, מעיד עליו כמי שנועד לגדלות, וזאת בזכות החינוך אותו ינק בבית הוריו, בביה"ס הירוק ובסביבה הטבעית בה הוא גדל בכפר בית ג'ן. הוא היה הדוגמה לדור מיוחד זה של לוחמים אמיצים, אשר חונכו על ברכי המסורת הערכית של צה"ל כצבא מוסרי השומר על טוהר הנשק, צבא אשר רעם התותחים לא השתיק את קול המוסר הבוקע מגרונו של כל חייל.

אחרי נפילתו של עדי הגיעה לבית הוריו בבית ג'ן קצינת נפגעים ומסרה לנו את ציודו האישי תוך שהיא מספרת בהתרגשות רבה, ובמעמד כבוד נשיא המדינה מר יצחק הרצוג, אשר הגיע לניחוחם אבליים, כי: "מאז

אריאל ברזלי

נפל ביום כ"ג בתשרי תשל"ד
19.10.1973

בכאב ובגעגוע

בבכל שנה כבר פורחים החצבים וריח הסתיו באוויר. חגי תשרי: ראש השנה, יום הכיפורים וסוכות, גלגל סובב במחזוריות שנה בשנה, מלבד יום כיפורים אחד בשנת 1973 שבו נרעדו הסיפים, לא עוד יום בגלגל הזמן. יום בו הזמן התקבע בתודעה ובזיכרון של מדינה שלמה. שנים חלפו מאז המלחמה האיומה והקשה ההיא והדיה של הצפירה של יום הכיפורים עוד מהדהדים באוזניו של כל מי שחווה את אותם ימים.

בגלויה ששלח אריאל מן המלחמה הוא כתב "כל זמן שיש מלחמות בעולם, אין ספק שיש לנו עולם נורא. כאשר ייגמרו הדברים יקפצו פה אנשים עד לב השמיים, ואז אני תקווה שנחזור מהר מאד לנורמליזציה, אם כי אולי נהיה אחרים". הגלויה הגיעה שבוע לאחר מותו, ואכן כל מי שהיה במלחמה הזאת מעיד כי מי שלא היה שם לא יוכל להבין, כל מי שהיה בוגר דיו להבין לא ישכח את רגעי החרדה לגורל יקיריו ולגורל המדינה, ומי שחזר, חזר שפוף ואבל ועוטה שריון של שתיקה, ואחי לא חזר ואנחנו נהיינו אחרים – כואבים ומתגעגעים.

אחי סרן אריאל ברזלי ז"ל נולד כשהמדינה הייתה בת שנה. הורינו אביב וטובה ברזלי מלוחמי גדוד 52 של גבעתי במלחמת השחרור, חוו את הטעם המר של אובדן חברים וקרובים, אך התנחמו בתקווה כי הם השלימו את המלאכה, ולפחות ילדיהם לא ידעו עוד מלחמה. אבל הם התבדו, והשלום, לצערנו, עוד לא נראה באופק.

אריאל התגייס לצבא לאחר מלחמת ששת הימים, בימים של אופוריה ותחושה של מהפך היסטורי כי הנה התגשם החלום הציוני והפכנו לעם ככל העמים: חזקים, בטוחים ושולטים. הוא התנדב לסיירת שריון של חטיבה 7. במהלך שירותו השתתף בפעולות רבות ונועזות מעבר לקווי האויב בתקופה של "מלחמת ההתשה". נער גבוה, מוצק, עטור זקן, מוכשר ובעל חוש הומור מפותח, אוהב חיים וסקרן. כשהשתחרר מהצבא למד בטכניון בחיפה במגמת ארכיטקטורה.

ב-1970, כחודשיים לאחר שחרורו מצה"ל, הוכרזה הפסקת האש של מלחמת ההתשה. אריאל כתב לחברתו: "התרגשתי כשחיים יבין הודיע בפנים מחייכות שהנה נכנסת הפסקת האש. קשה לי לתאר את ההרגשה. זו לא הייתה שמחה מהסוג שרואים בתמונות מיום הכרזת המדינה, זו לא הייתה התפרצות ספונטנית לרחובות, זו הייתה הקלה, מן רפיון מתח, מן הרגשה שאפשר לנמנם קצת. אבל, נראה כי בשל חיזוק הקו המצרי, קיימת הרגשה של נמנום על חבית אבק שרפה. אפשר באמת קצת לנמנם, אך תמיד יש להקפיד על עין תורנית פקוחה, כי הפיצוץ, אם יקרה, יהיה עצום. כי אותו כדור בודד, ראשון, שיעשה דרכו לאחד מצידי התעלה יסחף אחריו מלחמה שערה, וברור

שזה כבר לא יקרה בדרכים צדדיות, אלא על אוטוסטרדה שוצפת וגועשת". ומה שראה בחור בן 21 בשנת 70, לא ראו מדינאים וראשי הצבא בשלוש השנים שבאו לאחר מכן. לא עזרו ידיעות הולכות וגוברות על הכנות למלחמה. הכול היה מול העיניים, והעיניים טחו מראות.

זמן קצר לפני המלחמה מונה אריאל למפקד פלוגת סיור משורינת ביחידת "דב לבן", עליה הוטלו משימות מיוחדות. מספרים שהיה מפקד נועז ומוכשר, קצין מעולה, סייר ונווט יוצא דופן, בעל יוזמה ומסור למשימה, לחייליו ולפקודיו. בנגמ"ש של אריאל לחמו זה בצד זה, דתיים וחילוניים, מהעיר, מהקיבוץ ומהמושב, מירושלים, מתל-אביב, מצפת ומכפר מנחם. הם לחמו יחדיו, הם לחמו לא רק למען המדינה אלא זה למען זה בערבות הדדית באומץ. אריאל נפל בשמחת תורה, ביומה השלושה-עשר של המלחמה בקרב על מתחם סרפאום שממערב לתעלת סואץ. הנגמ"ש שבפיקודו ספק פגיעה ישירה ושמונה מאנשי הצוות נהרגו. לאריאל הייתה דסקית מקרטון שאותה תלה בחוט, שכן נקרא למלחמה שלא מביתו. כשנהרג נתלשה הדסקית ולפיכך הוא הוגדר כנעדר. זו המילה הנוראה שנצרכה באותם הימים. שעות וימים של חוסר וודאות מטלטלים בין ייאוש לתקווה. ולבסוף האמת הכואבת. אריאל לא חזר.

כשעוד ועוד מסמכים ועדויות נחשפים, והתסכול מחלחל ומכאיב, יש להדהד את סיפורי הקרבות ולהזכיר לכולנו כי בגבורתם ובאומץ ליבם העניקו לנו הלוחמים את האפשרות לחיות חיים מלאים במדינה עצמאית, לגדל משפחות, להתפתח ולממש את הגלום במונח עצמאות. מימוש זה אינו מובן מאליו ואינו מובטח. אחי, בעלי וארבעת ילדיי המשיכו לשרת את מדינת ישראל בחוד החנית של היחידות הקרביות - בסדיר בקרבי ובמילואים בביטחון השוטף ובמלחמות. על כולנו מוטלת האחריות לשמר לא רק את בטחונה הפיזי של המדינה, אלא גם את הערכים שלמענם הוקמה המדינה ואת המחיר הגבוה שאנו משלמים עליה ועל דמותה. זוהי המחויבות שלנו לנופלים ולא פחות מכך – לחיים!!

ענת קינן

אחות של אריאל ז"ל

אביחי אמסלם

נפל ביום כ"ד בתשרי תשפ"ד
09.10.2023

דברים לזכרו של אביחי אמסלם

אביחי השאיר אלמנה בהריון מתקדם, שתי בנות, שתי אחיות, גיס וארבעה אחיינים המומים וכואבים. היה בננו ואחינו הקטן. כילד היה חייכן ושמח, עדין וטוב לב. לא פעם נפגע כשלחם נגד עוולות שונות, החל מפציעתו כאשר ניסה להפריד בין שני ילדים שרבו בבית הספר ו"חטף" בעצמו וכלה בעונשים בישיבה התיכונית כשנחלץ להגן על חבריו לכיתה ממה שהיה נראה לו כחוסר הוגנות.

אביחי גדל כנער רגיש, חכם ובעל חשיבה יצירתית. הוא ידע לשלב בצורה נדירה דעתנות אסרטיבית עם רגישות ואהבה כנה ואמיתית לאחר, תוך מציאת מכנה משותף כמעט עם כל אחד. כנער הדריך בבני עקיבא וייסד יחד עם בן-שלו, חברו, מסורת לפיה בכל חמישי של "חודש ארגון" מתקיים לילה לבן שבו רוקדים כולם את "ריקוד המכונה" של משינה.

בזמן התיכון אביחי גם התנדב בגן לילדים עם צרכים מיוחדים בשם "טל לימן" ובזמנו החופשי התנדב כחונך בשבתות של "קו לחיים". בשני המקרים היה כמעט היחיד שהסכים להתנדב עם מקרים קשים במיוחד, מה שהרוב נרתעו ממנו. כששאלנו אותו אם לא קשה לו, הוא אמר שהם צריכים אותו וזה עוזר לו להתגבר על הקושי.

לאחר התיכון המשיך לישיבת "שבי חברון", סירב להתגייס דרך "הסדר" כי רצה לתת מעצמו את המקסימום, ובשנה השלישית בישיבה יצא לשרות צבאי מלא של 3 שנים בחטיבת "כפיר". בזמן הטירונות היה חוזר הביתה עם כפות ידיים ורגליים פצועות ורק אחרי הרבה דיבובים הסכים לספר למה: כשהיה יוצא מתחת לאלונקה הקדמית במסע, היה רץ להיכנס מתחת לאלונקה האחורית וכן הלאה. בשבעה סיפרו לנו חברים שלו שהוא גם היה דוחף את האחרונים, מעודד אותם, נותן להם זריקות מרץ והולך את המסע הלך ושוב ושוב. כששאלו אותו אם לא קשה לו או כואב לו ענה את המשפט שמאוחר יותר הפכנו לסטיקר לזכרו: כשאני עוזר למישהו שקשה לו-לא קשה לי!

במהלך הסדיר התחתן עם טל, בת של חברים ותיקים של המשפחה. חבר סיפר שביום החתונה אביחי היה בישיבה בשבי חברון. סיים את ארוחת הבוקר, ראה שנשארו פירורים על הריצפה תפס מטאטא וניקה אחריו, בלי שום גינונים של חתן. לפני כשנתיים המ"פ שלו, ביטון, עבר לחטיבה 551, חטיבת הקומנדו (מילואים) ואביחי התחנן וניסה והפציר וביקש ולבסוף הצליח לעבור גם הוא לגדוד 7008 בחטיבה. ביום שהצליח לא היה מאושר ממנו. למרות שהוא כבר היה נשוי 2+, סטודנט מצטיין להנדסת חשמל במכללת "רופין" ועובד מבריק ב"אלביט", שמח בכל מאודו על המעבר לחטיבה למרות העומס הנוסף של ימי מילואים רבים.

ב"אלביט" התחיל כבודק תוכנה אך בלט בביצועיו ובחשיבה מחוץ לקופסה והתקדם במהירות למנהל צוות ובהמשך למפתח אוטומציה, כאן ברשותו השכלה רשמית פרט ל-10 יחידות בגרות במחשבים. חבריו מספרים כי פעם הם הסתבכו עם איזושהי מערכת חדשה ושאלו אותו אם הוא יכול לעזור, הוא ביקש יומיים ללמוד את המערכת והגיש פתרון שהדהים גם את הבכירים. כששאלו מי זה הוא ענה בענווה אופיינית "לא חשוב שמות...."

בשנתיים האחרונות עבדו טל ואביחי בכפר הנוער "תלפיות" ושימשו כדמות הורית ל-12 בנות מתבגרות ללא עורף משפחתי, בנוסף על בנויותיהם הפרטיות. החניכים ואנשי הצוות של הכפר גם ממשפחתונים אחרים סיפרו כמה היה אביחי משמעותי, הרוח החיה והקלילה, המארגן, המשפצר, זה שחושב כל הזמן וללא הרף איך להיטיב את הסביבה ולשדרג את החיים.

לירז, אחותו, אמיר בעלה וילדיהם מספרים על אח קשוב ובוגר ועל דוד שטותניק מלא שמחת חיים שהיה יודע לאזן בין אחריות להשתוללות, לפעמים השתולל יותר מהילדים עצמם.

אביחי הוקפץ בשמחת תורה, הוא הסביר בסבלנות לבנותיו למה הוא חייב ללכת, ונפרד בכובד ראש ומתוך תחושת מחויבות גם מטל ומהאורחים שהיו אצלו. אביחי היה חלק מהחפ"ק של המ"פ וייןברג ויחד איתו יצא לסרוק אחרי מחבל שברח למסוק הקרב בצפון הרצועה. הם סרקו מזרחה וכשהגיעו לאזור שער הנגב התפצלו. אביחי ויובל הליבני נקלעו למארב מחבלים ונורו מטווח אפס. אביחי, שנפגע ראשון, נפל במקום. המחבלים חוסלו לאחר שהוזעק למקום טנדר שהיה בקרבת מקום וסייע בחיסולם. לאחר חיסולם התגלה מחבוא שנועד לשהייה ארוכה, במחשבה לצאת לפיגועים רבי נפגעים באזור שדרות. בעקבות התקרית נמצאו עוד כ-10 עמדות שהייה כאלה באזור שדרות.

אביחי תמיד יחסר לנו, כצעיר הילדים הוא היה חסר עכבות, רוח סערה שסחף את כולנו להרפתקאות בחופים נידחים של הירדן או בפרויקטים שונים של חסד. הוא היה גורם מאזן לאחיותיו, המרגיע, המתווך, המפייס ובלכתו נפער בנו חור שלא יתמלא לעולם. יחד עם זאת למרות שליבנו שבור ודואב ראשנו זקוף ורוחנו איתנה. אנו מאמינים בקשרנו לארצנו האהובה ומאמינים בצדקת הדרך על אף המחיר הלא נתפס.

שלושה חודשים לאחר נפילתו של אביחי ילדה אשתו את בתם השלישית.

שירה אמונה אמסלם

אחותו של אביחי ז"ל

דור ירחי

נפל ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד
07.10.2023

דור בן דודתי היקר

מהרגע הראשון רצית לשרת בקרבי כדי לתרום למדינה.
נפלת בקרב על מוצב נחל עוז במתקפת פתע של החמאס ב-07/10/2023.
מסרת את נפשך, למען מדינת ישראל.
נלחמת מול מחבלים רבים עד הרגע האחרון, עד הכדור האחרון.
בזכותך אנחנו חיים, בזכותך ניצלו רבים.
והיית רק ילד בן 21 שעוד לא הספיק להגשים את חלומותיו - טיול בעולם, לימודים, זוגיות ועבודה.

אני רוצה לספר לך כמה חסרות לי השיחות שלנו. כמה קשה המחשבה מה היה קורה אילו היית פה עכשיו. הרבה מחשבות עוברות לי בראש על העתיד, אני אתחנן ואלד ילדים שלא תכיר, אבל אני נשבעת לך שהם יכירו אותך, הם ישמעו על כל מה שהיית ולנצח תהיה עבורי, על כמה שאני גאה בך ולנצח אהיה. כל זאת, מתמונות וסיפורים שבהם תישאר צעיר לנצח.

חלק עצום מהלב שלי נקבר יחד איתך, ולנצח יישאר בו חֶסֶד בדמותך. מאז נפילתך אבדה שמחת החיים, כל קידוש וכל חג שאתה לא חוזר הביתה מציפים געגועים, שהפכו לעצובים וכואבים. טוענים שהזמן יעשה את שלו, אך ככל שהזמן עובר קשה יותר ויותר.

היית ספורטאי מצטיין בכדורסל, שלקח חלק בלתי נפרד בחיך.
אהבת את החיים ולבלות, ידעת לחיות מכל רגע.
שמחת החיים שלך בלטה והיית תמיד מוקף בחברים.
היית בעל ערכים של כבוד לזולת ונתינה, ערכים שילוו אותנו בכל שלב ושלב בחיים.

כל יום אוסף איתו עוד געגוע ועוד געגוע...
געגועים לחיבוק שלך, לקול שלך ולחיך הביישן והצנוע שכבש את כולם.
אין רגע שאני לא חושבת עליך,
אין רגע שאני אשכח אותך,
ואין רגע שאני אתן למישהו לשכוח מי היית.
לנצח תהיה מקור גאווה לכולנו, אני אנציח אותך וכולם ידעו מי היית עבורי ועבור העולם.

ספיר סידי

בת דודתו של דור ז"ל

האלצה לקריאה

חלוק לבן כומתה שחורה – אשר (קרלוס) פורת

הוצאת הקיבוץ המאוחד 2011

תקצר כאן היריעה לתאר את ספרו של ד"ר פורת, רופא לשעבר בשריון. בתחילת שירותו הצבאי איבד את ידו השמאלית. אך התעקש להמשיך ולשרת כרופא קרבי. במהלך שירותו קיבל את עיטור העוז. לאחר שחרורו עבד במקומות שונים, בתפקידו האחרון כמנהל בית החולים מאיר בכפר סבא.

המחבר אינו היסטוריון, והספר אינו ספר היסטוריה במשמעות הצרה של 'ספר היסטוריה'. הוא אינו כתוב ברצף כרונולוגי. המחבר משלב בין אירועים שונים, במקומות ובזמנים שונים. בצבא, מחוץ לצבא, בארץ מולדתו, ארגנטינה, וכן כאן בישראל. המחבר מבקש לא לקרוא את הספר בדילוגים על פרק זה או אחר, כפי שניתן לעשות. אלא ברצף כפי שקוראים כל ספר אחר. הכותב משתף את הקוראים בהתלבטויותיו בנושאים שונים. כרופא קרבי, כראש משפחה, כאזרח מדינת ישראל. וכן בניסיונותיו לשיפור המערכת בה פעל. במקביל לתפקידו, לא הדיר רגליו מביקורים אצל משפחות פצועים ומשפחות שכולות. מעניין, לעניות דעתי, לקרוא את המחשבות וההתלבטויות של אנשים מצידו השני של המתרס. האנשים אשר מתוקף תפקידם הם המודיעים למשפחות את הבשורות הקשות ביותר.

מומלץ לקרוא את הספר, המתאר בשפה בהירה ובפשטות סיפורי מלחמה, מזווית שונה, דרך עיניו של המספק עזרה וסיוע ברגעים הקשים ביותר לחייל אשר נפצע במהלך השירות, או להבדיל, למשפחתו של נופל, ולא דרך עיניהם של לוחמים ומפקדים שכבודם במקומו מונח.

יורם גולן
אבא של גיא ז"ל

אולמות היצירה

טום דקל

נפל ביום כ"ג בחשון תשס"ה
06.11.2004

הרקדנית

רוכב אופניים

ילד מלאך שלי

מכונסת

לב

ילד שלי מלאך

אביבה דקל - יוצרת בעקבות טום דקל ז"ל

טום נהרג ב-6 בנובמבר 2004, במסגרת שירותו הצבאי בסדיר. טום היה חובש קרבי בגדוד נחשון, חטיבת כפיר, הוא נהרג בהתקלות עם מחבלים בטול כרם, היה בן 20 בנופלו. בן אהוב ביותר, אח לשחף בתי, ילד שמש, חום וחופש, שגדל באילת, טום היה עטוף בהמון חברים וחברות. הוא גדל והיה לגבר יפה תואר, גבוה ובעל עיני תכלת מדהימות, כמו הים באילת...

בני היה בחור ערכי ומלא תוכניות, אוהב אדם, מלא חמלה לזולת, קובע מדיניות ואהבת הארץ בנפשו. בצבא החליט משום כך ללכת למסלול חובשות, כדי לסייע כמה שיותר לחבריו ולהיות שם בשבילם בכל עת...

יום לפני נפילתו, בעת טיול בצפת, בעמדו על הר גבוה אל מול נוף מדהים של ארצנו היפה, אמר לחבריו: "אם למות, אז על קדושת הארץ היפה שלנו".

מאז לכתו של טום שלנו, אני עוסקת באמנות ושואבת רועג חלקי מעיסוקי בפיסול ובציור. את היצירות ניתן לראות באתר שלי:

www.avivadekel.com

אביבה יוצרת בסטודיו

כְּשֶׁנִּדְמָה שְׂכָבֶר אֵין עוֹד
לְאֵן לְהִתְכַּוֵּף
אֵין בְּרָרָה אֶלָּא לְהִזְדַּקֵּף -
קוֹמָה אַחֵר קוֹמָה אַחֵר קוֹמָה...
עַד שֶׁתִּשָּׂג הִתְקוּמָה,
לְמַעַן כָּל אֶלֶּה שְׂכָבֶר
אֵינָם יְכוּלִים

אפרת אבו
אחות של הדס קדמי ז"ל

שיח
שכולים
תשפ"ד
2024
גיליון מס' 59
حوار الشكلى
סיפורי
חיים
ملخصات حياة

ארגון
יד לבנים
ארגון להנצחת חללי מערכות ישראל
וטיפול במשפחות (ע"ד)

